Bosch & van Rijn
Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
030 – 677 6466

Auteurs
Monique van der Meij
Floris Moerkens

Opdrachtgever
Gemeente Nieuwkoop

Beleidskader zonne-energie Gemeente nieuwkoop

Beleidskader zonne-energie gemeente Nieuwkoop

Datum	16 April 2024
Versie	1.0
Auteur	Monique van der Meij Floris Moerkens
Tweede lezer	Wouter Verweij
In opdracht van	Gemeente Nieuwkoop Eelco Meijer

Bosch & Van Rijn
Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht

Tel: 030-677 6466
Mail: info@boschenvanrijn.nl
Web: www.boschenvanrijn.nl

© Bosch & Van Rijn 2024
Behoudens hetgeen met de opdrachtgever is overeengekomen, mag in dit rapport vervatte informatie niet aan derden worden bekendgemaakt. Bosch & Van Rijn BV is niet aansprakelijk voor schade door het gebruik van deze informatie

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	**INLEIDING**	**3**
1.1	*Aanleiding*	*3*
1.2	*Doel van dit beleidskader*	*3*
1.3	*Voor wie is dit beleidskader bedoeld?*	*4*
1.4	*Reikwijdte*	*4*
1.5	*Juridische status*	*5*
1.6	*Leeswijzer*	*5*
HOOFDSTUK 2	**UITGANGSPUNTEN**	**6**
2.1	*Zonneladder (voorkeursvolgorde zon)*	*6*
2.2	*Twee sporen voor zonne-energie*	*8*
HOOFDSTUK 3	**ZOEKGEBIEDEN**	**10**
3.1	*Van oriëntatiegebied naar zoekgebied*	*10*
3.2	*Glastuinbouwgebieden zonne-energie (locatiespecifieke spoor, trede 3)*	*13*
3.3	*Zoekgebieden zonne-energie (gebiedsgerichte spoor, trede 4)*	*16*
HOOFDSTUK 4	**DEEL A: LOCATIESPECIFIEKE SPOOR, TREDE 2 EN 3 ZONNELADDER**	**20**
4.1	*Introductie*	*20*
4.2	*Toetsing aanvraag voor omgevingsvergunning*	*20*
4.3	*Voorwaarden zonnestroominstallatie (trede 2 zonneladder)*	*21*
4.4	*Voorwaarden kleinschalige zonnevelden (trede 3 zonneladder)*	*22*
4.5	*Ontwerpprincipes kleinschalige zonnevelden (trede 3 zonneladder)*	*23*
4.6	*Glastuinbouwgebied (trede 3 zonneladder)*	*24*
4.7	*Uitvoering*	*26*
HOOFDSTUK 5	**DEEL B: GEBIEDSGERICHTE SPOOR, TREDE 4 ZONNELADDER**	**28**
5.1	*Introductie*	*28*
5.2	*Toetsing aanvraag aan beleidskader*	*28*
5.3	*Uitgangspunten grootschalige zonnevelden*	*29*
5.4	*Voorwaarden grootschalige zonnevelden (trede 4 zonneladder)*	*30*
5.5	*Ontwerpprincipes grootschalige zonnevelden (algemeen)*	*32*
5.6	*Ontwerpprincipes zonnevelden per zoekgebied*	*33*
5.7	*Maatschappelijke criteria grootschalige zonnevelden*	*39*
5.8	*Nieuwkoopse routes naar lokaal eigendom*	*43*
5.9	*Uitvoering*	*47*
BIJLAGE A	**BEGRIPPENLIJST**	**52**
BIJLAGE B	**VIGEREND BELEID**	**53**
B.1	*Rijksbeleid*	*53*
B.2	*Provinciaal beleid*	*53*
B.3	*Gemeentelijk beleid*	*53*
BIJLAGE C	**RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN**	**54**
C.1	*Nationaal programma landelijk gebied*	*54*
C.2	*Landbouw en glastuinbouw*	*54*
C.3	*Natuurontwikkeling*	*54*
C.4	*Klimaatadaptie en bodemdaling*	*54*
C.5	*Energietransitie*	*54*
BIJLAGE D	**ZOEKGEBIEDEN NA 2030**	**55**
BIJLAGE E	**RAPPORT LANDSCHAPPELIJKE INPASSING ZONNEVELDEN**	**56**
BIJLAGE F	**RAPPORT ROUTES NAAR LOKAAL EIGENDOM**	**57**
BIJLAGE G	**INWONERSPARTICIPATIE**	**58**
G.1	*Samenvatting zonneveldenbijeenkomsten Nieuwkoop*	*58*
G.2	*Samenvatting zonneveldenbijeenkomst Langeraar*	*58*
G.3	*Samenvatting zonneveldenbijeenkomsten Vrouwenakker*	*58*

G.4 Samenvatting zonneveldenbijeenkomst Woerdense Verlaat 58
G.5 Samenvatting peiling jongeren 58
G.6 Blanco formulier invullen ruimtelijke criteria 58
G.7 Vraag en Antwoord beleidskader zonnevelden 58
G.8 Advies sectortafels RESDO aan B&W inzake RES 2.0 58
G.9 Reactienota 58

BIJLAGE H SELECTIELEIDRAAD MAATSCHAPPELIJKE TENDER 59
BIJLAGE I BESLISBOOM VERGUNNINGAANVRAAG OPWEK ZONNE-ENERGIE 60
BIJLAGE J BESTUURSAKKOORD BESTUURLIJKE VERANKERING VAN VOORKEURSVOLGORDE ZON 61

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt met als hoofddoel: 35 TWh duurzame energieopwekking per jaar, met bestaande bewezen technieken, in 2030 in Nederland. Nieuwkoop behoort tot de regio Holland Rijnland. Voor haar bijdrage aan de RES 1.0 heeft Nieuwkoop in een raadsbesluit[1] vastgesteld om in 2030 maximaal 0,08 TWh per jaar aan elektriciteit lokaal en duurzaam te produceren. De 0,08 TWh is daarbij zowel een productieplafond, als een ambitie om naartoe te werken.

Deze 0,08 TWh kan niet enkel en alleen via zonnepanelen op grote daken gerealiseerd worden[2]. Daarbij ziet Nieuwkoop geen mogelijkheden voor grote en middelgrote windturbines in haar gemeente. Dit vanwege de hoogtebeperkingen vanuit Schiphol (vliegverkeer) en de bescherming van de Natura 2000- en Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebieden. Ter realisatie van de doelstelling zijn – naast grote daken – dus velden nodig voor het benutten van zonne-energie. De oriëntatiegebieden hiervoor zijn op de RES 1.0 kaart van Holland Rijnland gezet.

Om zonnestroominstallaties en zonnevelden binnen de gemeente toe te kunnen laten, is een beleidskader met voorwaarden en criteria nodig. Met het beleidskader is de gemeente in staat om regie te kunnen houden op initiatieven voor het opwekken van zonne-energie. Het kader geeft enerzijds initiatiefnemers helderheid waarbinnen zij hun plannen kunnen ontwikkelen en anderzijds helpt het de gemeente om aanvragen in behandeling te kunnen nemen.

1.2 Doel van dit beleidskader

Met het beleidskader werkt de gemeente aan één van haar hoofddoelen binnen de energietransitie: Het uitfaseren van fossiele brandstoffen en het overstappen op duurzaam opgewekte energie. Daarin wil de gemeente de ruimtelijke kwaliteit behouden met aandacht voor het inpassen van opstellingen van zonnepanelen in het landschap en het toevoegen van nieuwe kwaliteiten in de ruimte (synergie met andere opgaven).

Het doel van het beleidskader zonne-energie is kaders te bieden waar de ontwikkeling van opwekking van zonne-energie aan moet voldoen. Daarnaast wil de gemeente regie houden op initiatieven voor zonnevelden via:

1 Raadsbesluit RES 1.0 Holland Rijnland, nummer 2021-053, 3 juni 2021

2 Nieuwkoop heeft in totaal ongeveer 100 hectare aan grote daken (bedrijventerreinen, agrarische bedrijven en utiliteit). De laatste vijf jaar is het aandeel benutte daken gegroeid: naar een benuttingsgraad van zo'n 10 hectare (0,01 TWh per jaar). De verwachting is dat dit door gaat groeien naar circa 0,02 TWh in 2030.

- Algemene voorwaarden zoals: aan het zicht onttrekken, multifunctioneel gebruik, verplichte monitoring geproduceerde stroom, bij beëindiging het veld in oorspronkelijke staat terugbrengen, verplicht participatieplan deel uitmakend van een ingediend projectplan etc.
- Ruimtelijke criteria (algemeen en specifiek voor het gebied spelende afwegingen) zoals: respecteer verkavelingsstructuur, creëer ruimte voor flora en fauna, natuurlijke begrenzing etc.
- Maatschappelijke criteria zoals: lokaal eigenaarschap, financiële participatie, sociale vergoedingen.

In hoofdstukken 4 en 5 is dieper ingegaan op de bovengenoemde voorwaarden en criteria.

De basisuitgangspunten van het voorliggende lokale beleid zijn:
- Helder proces inclusief procesparticipatie:
  - Initiatieven voor zonnevelden doorlopen een vast proces, participatie met inwoners en stakeholders is daar een rode draad in.
  - Vergunningaanvragen voor zonnestroominstallaties worden op eenzelfde manier op de betreffende voorwaarden beoordeeld.
- Geografisch: alleen in bepaalde gebieden worden initiatieven toegestaan voor het grootschalig opwekken van zonne-energie.
- Landschappelijke inpassing: een zonneveld moet altijd goed in het landschap zijn ingepast en zoveel mogelijk aan het zicht onttrokken.
- Financiële participatie: het streven is dat inwoners financieel kunnen meedelen in- of profiteren van de opbrengsten van een grootschalig zonneveld.

1.3 Voor wie is dit beleidskader bedoeld?

De gemeente ontvangt regelmatig verzoeken om initiatieven voor zonnestroominstallaties (kleinschalig voor eigen gebruik) en zonnevelden mogelijk te maken. Om op deze initiatieven regie te houden, is dit beleidskader opgesteld. Het beleidskader zonne-energie gemeente Nieuwkoop biedt richtlijnen en geeft voorwaarden mee waaronder zonnestroominstallaties en zonnevelden kunnen worden gerealiseerd. Dit helpt initiatiefnemers, bedrijven, energiecoöperaties en grondeigenaren om tot planvorming te komen. Om daarin voldoende ontwerpruimte te houden, is gekozen om voornamelijk met doelvoorschriften te werken. Het beleidskader is niet alleen voor 'ontwikkelaars' bedoeld, maar ook voor inwoners, lokale ondernemers en andere belanghebbenden. Het beleidskader geeft namelijk inzicht op welke manier de gemeente het maatschappelijk belang borgt.

1.4 Reikwijdte

Het voorliggend beleidskader stelt randvoorwaarden voor zonnestroominstallaties op trede 2 en 3 van de zonneladder (paragraaf 2.1) en voor de ontwikkeling van zonnevelden op land (trede 4) met het opwekdoel van 0,06 TWh per jaar in 2030. Dit staat grofweg gelijk aan 60 ha zonnevelden. Met het oog op de groeiende

elektrificatie en de doelstelling van energieneutraliteit in 2050, wordt na 2030 het beleid herzien.
Het plaatsen van zonnepanelen op dak en gevel (trede 1 zonneladder) valt buiten de reikwijdte van dit beleidskader. Het maakt wel deel uit van de opgave om in de periode tot 2030 circa 20 hectare zonnepanelen op grote daken[3] te realiseren, wat – samen met zonnevelden – optelt tot 0,08 TWh per jaar in 2030.

Het beleidskader is zowel bedoeld voor de ontwikkeling van zonnestroominstallaties en zonnevelden die stroom opwekken, maar ook voor zon-thermische velden die door gebruik van zoninstraling juist warmte opwekken met behulp van zonnecollectoren. Waar in de tekst 'zonnestroom' staat, kan dit ook gelezen worden als 'zonnewarmte'.

Het beleidskader omvat geen richtlijnen voor de ontwikkeling van grootschalige windparken. Voor de ontwikkeling van (middel)grote windturbines ziet de gemeente vanwege de hoogtebeperkingen van Schiphol (vliegverkeer) en de bescherming van de Natura2000- & NNN-gebieden geen mogelijkheden. Voor kleine windturbines is een apart beleidskader opgesteld, genaamd "Beleidskader Kleine Windmolens in het buitengebied gemeente Nieuwkoop". Deze is verwerkt in het Bestemmingsplan Landelijk gebied Nieuwkoop, 1e herziening (artikel 29.6).

1.5 Juridische status

Dit beleidskader betreft een beleidsnota die is opgesteld voor uitoefening van taken en bevoegdheden van het college van B&W en de gemeenteraad op grond van de Omgevingswet. Het betreft een nota die specifiek een kader biedt voor de ruimtelijke ontwikkeling van zonnestroominstallaties en zonnevelden. Dit beleidskader treedt in werking op het moment dat deze is vastgesteld door de gemeenteraad.

Het in dit rapport neergelegde beleid wordt gebruikt als toetsingskader voor aanvragen voor omgevingsvergunningen voor de realisatie en exploitatie van zonnestroominstallaties en zonnevelden. De inhoud van het beleidskader wordt opgenomen in het nieuwe deel van het Omgevingsplan onder de Omgevingswet.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de uitgangspunten voor dit beleidskader en de zonneladder. In Hoofdstuk 3 worden ook de begrenzingen van de zoekgebieden weergegeven waar grootschalige zonnevelden mogelijk zijn. Hoofdstuk 4 bevat het beleidskader voor zonnestroominstallaties en kleinschalige zonnevelden die via het locatiespecifieke spoor lopen. Hetzelfde geldt voor Hoofdstuk 5 maar dan gericht op grootschalige zonnevelden via het gebiedsgerichte spoor. In dat hoofdstuk wordt ook ingegaan op de maatschappelijke criteria en de verschillende routes naar lokaal eigendom.

[3] Alleen installaties met een opgesteld vermogen groter dan 15 kWp (= c.a. 33 zonnepanelen van 450 Wp) vallen onder de RES-opgave

Hoofdstuk 2 Uitgangspunten

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor het zonbeleid toegelicht. Aan de hand van de zonneladder wordt er onderscheid gemaakt tussen twee sporen: het locatiespecifieke spoor voor kleinschalige zonnevelden (en zonnestroominstallaties) en het gebiedsgerichte spoor voor grootschalige zonnevelden. Het beleidskader volgt uit een uitgebreid participatieproces, waarbij inwoners en lokale ondernemers aan de hand van schetsontwerpen en participatiebijeenkomsten hun ideeën en voorkeuren hebben gedeeld.

2.1 Zonneladder (voorkeursvolgorde zon)

De zonneladder betreft de voorkeursvolgorde zon uit de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Treden NOVI voorkeursvolgorde zon:

1. Zonne-energie op daken en gevels
2. Zonne-energie op terreinen en objecten binnen bebouwd gebied
3. Zonne-energie op terreinen en objecten in het landelijk gebied
4. Zonne-energie op landbouw- en natuurgronden

In de NOVI staat dat bovengenoemde voorkeursvolgorde geen volgtijdelijkheid inhoud: *"Na het verkennen van mogelijkheden voor het toepassen van zon-PV kan worden begonnen met het gelijktijdig benutten van gekozen mogelijkheden. Deze voorkeursvolgorde wordt meegenomen in de Regionale Energie Strategieën[4]."* In daaropvolgende Kamerbrieven wordt herhaaldelijk genoemd dat provincies en gemeenten meer richting geven aan de volgordelijkheid van de voorkeursvolgorde zon. Deze voorkeursvolgorde zon is verankerd in het provinciale omgevingsbeleid van de verschillende provincies en het bestuursakkoord tussen Rijk, IPO, VNG en UvW[5]. Gemeente Nieuwkoop houdt in haar beleid hier rekening mee.

Gemeente Nieuwkoop maakt onderscheid tussen het opwekken van zonne-energie met weinig en grote maatschappelijke impact. Bij trede 1 en 2 is de maatschappelijk acceptatie over het algemeen groot, trede 3 varieert en bij trede 4 kan gesteld worden dat deze een relatief grote maatschappelijke impact heeft op de omgeving.

Aansluitend op de NOVI beschouwt de gemeente de zonneladder niet als volgtijdelijk. Nieuwkoop stimuleert het benutten van daken voor het opwekken van zonne-energie (trede 1)[6]. Ook stimuleert de gemeente het plaatsen van zonnepanelen op parkeerplaatsen (trede 2), waterbassins bij tuinbouwkassen en onbenutte

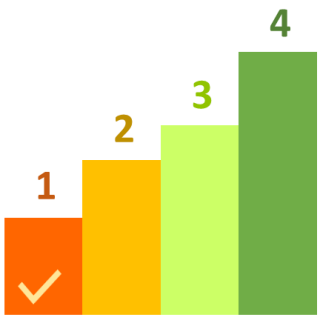
[4] Nationale Omgevingsvisie, Duurzaam perspectief voor onze leefomgeving, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, september 2020
[5] Concept Kamerbrief Bestuurlijke verankering van voorkeursvolgorde zon, behorend bij het Bestuursakkoord
[6] In aanvulling op de wettelijke verplichting rondom de energiebesparingsplicht (waar zonnepanelen op de lijst van erkende maatregelen staat) stimuleert Nieuwkoop bedrijven door gratis energiescans en deskundige begeleiding beschikbaar te stellen. Dit biedt handelingsperspectief en helpt ondernemers om te verduurzamen (waaronder het plaatsen van zonnepanelen op het dak)

terreinen en objecten in het landelijk gebied (waaronder voormalige stortplaatsgronden; trede 3). Tegelijkertijd biedt het beleidskader handvatten voor het beperkt benutten van landbouwgronden (trede 4). Voor dat laatste zijn de uitzonderingsmogelijkheden zoals genoemd in lid 4 van het bestuursakkoord (bijlage J) bepalend:

a. AgriPV: combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonneveld.
b. Landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, bijvoorbeeld gronden die in de toekomst een andere bestemming krijgen zoals woon-werkbestemming, recreatie of overgang naar natuur of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling. Zonne-energie draagt financieel bij aan het mogelijk maken van de gebiedsgerichte opgaven voor een maximale periode (30 jaar), waarna de gebieden hun definitieve bestemming zullen krijgen.
c. Als de aanleg van zonnevelden op gronden betekenisvol bijdraagt aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik (netneutraal).

Om de RES-opgave voor Nieuwkoop onder handbereik te krijgen, geeft gemeente Nieuwkoop ruimte aan alle treden van de zonneladder om lokaal duurzame energie op te wekken. Gemeente Nieuwkoop conformeert zich aan het provinciaal beleid met het stimuleren van trede 1 tot en met 3 en het reguleren van trede 4 met als doel (en productieplafond) 0,08 TWh duurzame elektriciteit per jaar in 2030 in de gemeente Nieuwkoop.

Figuur 1 **Zonneladder (voorkeursvolgorde zon)**

1 Zonne-energie op daken en gevels
2 Zonne-energie op terreinen en objecten binnen bebouwd gebied
3 Zonne-energie op terreinen en objecten in landelijk gebied
4 Zonne-energie op landbouwgronden

Vertalend naar de Nieuwkoopse situatie geeft Nieuwkoop de volgende invulling aan de voorkeursvolgorde zon in de NOVI:

Trede 1: Zonnepanelen op daken (en gevels). Voor het plaatsen van een zonnestroominstallatie op monumenten is een omgevingsvergunning nodig.

Trede 2: Zonnestroominstallaties op terreinen en objecten binnen bebouwd gebied. Net als bij woningen en bedrijven kan de bestaande infrastructuur benut worden voor combinaties met zonnepanelen. Denk hierbij aan zonnepanelen op overkappingen op parkeerplaatsen of als grondopstelling binnen het bouwvlak in bebouwd gebied.

Trede 3: Zonnestroominstallaties op terreinen en objecten in het landelijk gebied, waarbij de volgende zonnestroominstallaties onder trede 3 vallen:

- Zonnevelden van maximaal 500 m2 netto oppervlakte waarbij de geproduceerde stroom primair wordt benut voor eigen gebruik.
- Zonnevelden in glastuinbouwgebied waarbij de opbrengst van de geproduceerde stroom nodig is om de hoofdactiviteit in stand te houden[7].
- Drijvende zonnepanelen in waterbassins (glastuinbouw) en op watercompensatieplassen bij bedrijventerreinen.
- Zonnevelden op voormalige stortplaatsgronden (deze categorie valt in het gebiedsgerichte spoor, paragraaf 2.2.2).

Trede 4: Zonnevelden waarbij de hoofdactiviteit energielevering is aan nabije afnemers en/of het elektriciteitsnet. De grond wordt primair gebruikt voor de productie van groene stroom en de inkomsten ervan vormt de hoofdactiviteit van de eigenaar van de installatie.

2.2 Twee sporen voor zonne-energie

Voorliggend beleidskader stelt kaders voor de ontwikkeling van zonnestroominstallaties en zonnevelden op trede 2, 3 en 4 van de zonneladder. Gezien het verschil in opwekcapaciteit en ruimtelijke impact op het omliggend landschap worden verschillende eisen gesteld, afhankelijk van de trede op de zonneladder. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen het locatiespecifieke en gebiedsgerichte spoor.

2.2.1 *Locatiespecifieke spoor*

Het locatiespecifieke spoor betreft zonnestroominstallaties en zonnevelden overeenkomend met trede 2 of trede 3 van de zonneladder. Het voorliggend beleidskader (mits opgenomen in het omgevingsplan) vormt in het locatiespecifieke spoor een **toetsingskader** voor kleinschalige opwekking van zonne-energie. De ontwikkeling van zonnestroominstallaties en zonnevelden binnen dit spoor is niet begrensd door zoekgebieden voor zonnevelden, maar is – onder voorwaarden - mogelijk binnen de gehele gemeente Nieuwkoop.

2.2.2 *Gebiedsgerichte spoor*

Het gebiedsgerichte spoor betreft grootschalige zonnevelden, overeenkomend met trede 4 van de zonneladder. De ontwikkeling van grootschalige zonnevelden op trede 4 is **alleen mogelijk binnen de zoekgebieden**. Wanneer een bepaalde opstelling vereist dat een zonneveld - qua situering - iets groter uitvalt dan de contouren

[7] Geproduceerde stroom wordt hoofdzakelijk ingezet voor het energiegebruik van de hoofdactiviteit. Uitwisseling bij overcapaciteit is mogelijk.

van het zoekgebied, en dit tot een aantoonbaar betere landschappelijke inpassing leidt, zal het college voor dat deel een separate belangenafweging maken.

Werken aan meerdere opgaven
Het gebiedsgerichte spoor richt zich op gebieden waar meerdere opgaven spelen. Veel opgaven kunnen niet anders benaderd worden dan als een transitieproces; een omslag in denken en handelen om een ander – voor dit tijdperk - duurzaam functionerend systeem mogelijk te maken. De nadruk ligt op de nodige ingrepen in onze fysieke leefomgeving, welke bijdragen aan die opgaven die kenmerkend zijn voor een bepaald gebied in ons Groene Hart landschap. De meest in het oog springende opgaven zijn: energietransitie, landbouw en milieu, klimaatadaptatie en bodemdaling, natuur en stikstof, en woningbouw. Daarnaast is er oog voor onder andere: recreatie en economie, wooncomfort en beleving. In het groter plaatje maken de opgaven deel uit van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. In een gebiedsgerichte aanpak dient met deze opgaven rekening te worden gehouden om tot een zo optimaal mogelijk gebruik en inpassing te komen van zonnevelden in ons landschap.

Een overzicht van de verschillende opgaven, en hoe dat zich tot Nieuwkoop verhoudt, is opgenomen in Bijlage C. Dit geeft inzicht in de mogelijkheden te komen tot meervoudig ruimtegebruik en een multifunctionele ontwikkeling van een gebied in combinatie met het opwekken van zonne-energie met zonnevelden.

Toetsing, organisatie en aanbesteding
De ontwikkeling van zonnevelden binnen het gebiedsgerichte spoor gebeurt door middel van toetsing aan het beleidskader (wat onderdeel uit gaat maken van het omgevingsplan) en het volgen van één of meerdere routes naar lokaal eigendom. Bij dat laatste ligt de focus op het stimuleren van energiegemeenschappen en het uitschrijven van één of meerdere maatschappelijke tender(s) (paragraaf 5.8).

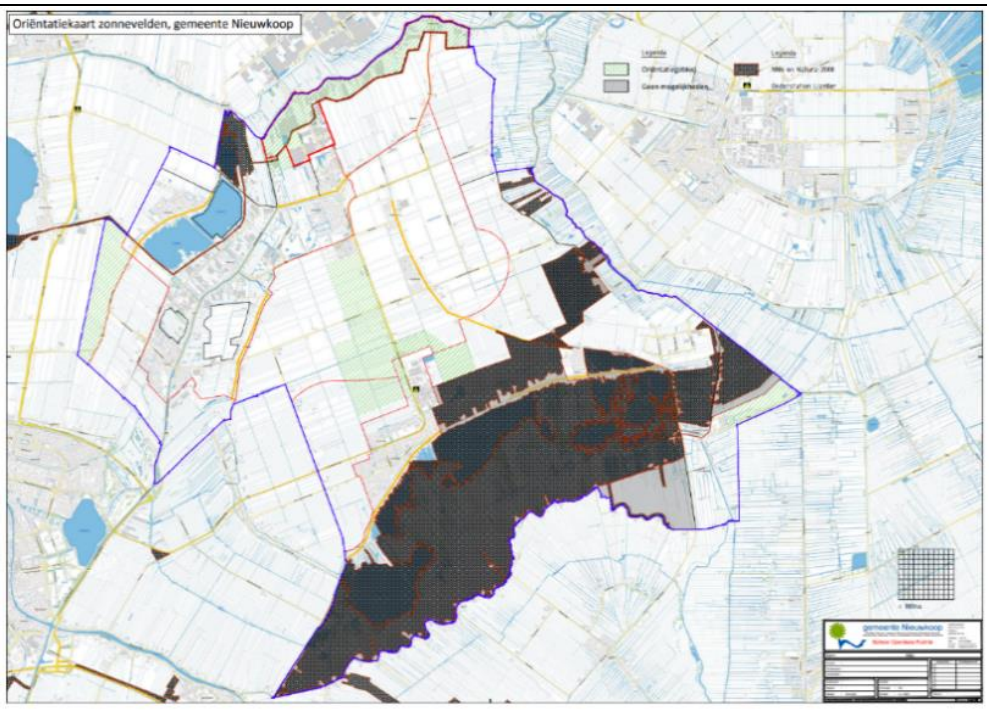
Hoofdstuk 3 Zoekgebieden

Er zijn zes oriëntatiegebieden op de RES 1.0 kaart van Holland Rijnland gezet als zijnde gebieden waarbinnen mogelijkheden worden gezien om zonnevelden te plaatsen. Aan de hand van een uitgebreid participatieproces (Bijlage G) en landschappelijk onderzoek zijn de oriëntatiegebieden doorontwikkeld tot zoekgebieden voor grootschalige zonnevelden. Deze zoekgebieden, waar het gebiedsgerichte spoor voor geldt, worden in dit hoofdstuk beschreven.

3.1 Van oriëntatiegebied naar zoekgebied

Om de energieopgave verder te brengen, is grond nodig. Grond die ook voor andere doeleinden gebruikt kan worden, zoals landbouw, natuur, wonen, bedrijvigheid en mobiliteit. In het traject om te komen tot een RES 1.0 is nagegaan welke gebieden mogelijkheden bieden voor zonnevelden. Deze zijn als oriëntatiegebied op de kaart van RES 1.0 Holland Rijnland gezet (zie Figuur 2).

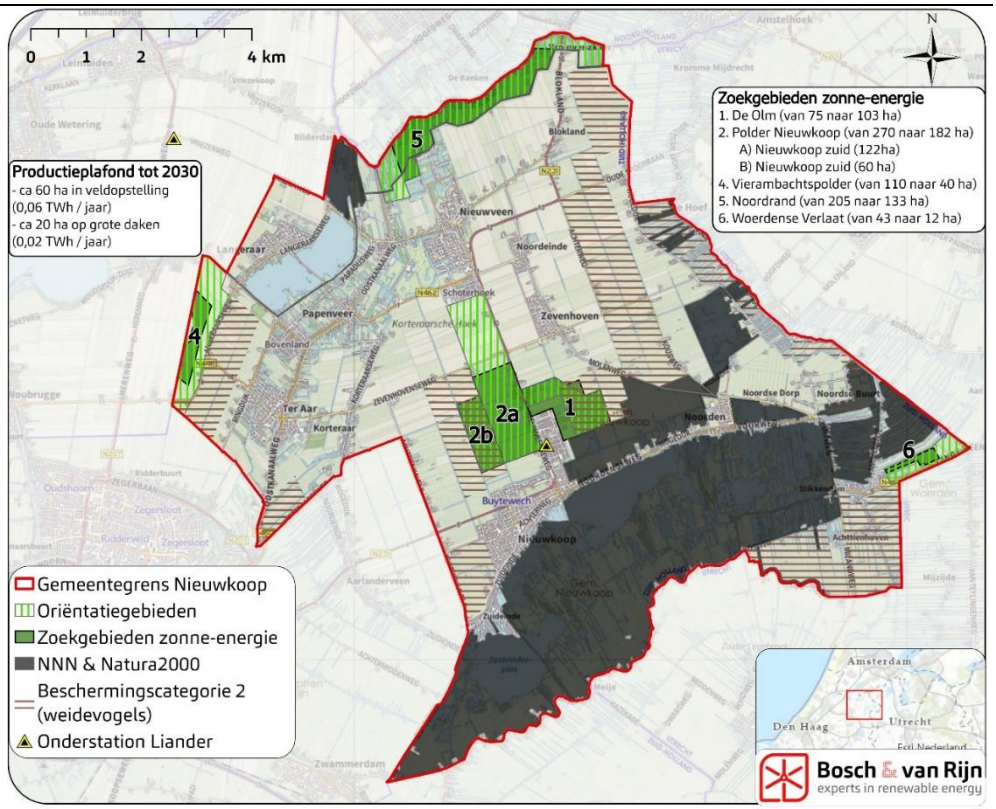
Figuur 2 Oriëntatiegebieden gemeente Nieuwkoop (onderdeel van zoekgebiedenkaart RES 1.0 Holland Rijnland)

De oriëntatiegebieden zijn – via ontwerpend onderzoek – nader onderzocht op mogelijkheden voor zonnevelden. Voor elk (deel)gebied zijn schetsontwerpen gemaakt. De schetsontwerpen laten een beeld zien hoe zonnevelden in een bepaald type landschap ingepast kunnen worden (bijlage E). Aan de hand van schetsontwerpen, inbreng van inwoners en advies vanuit de stakeholders zijn de

oriëntatiegebieden verder uitgewerkt. Dit heeft geleid tot het opnieuw begrenzen van enkele oriëntatiegebieden. In de onderstaande figuur is dit weergegeven.

Figuur 3 **Van oriëntatiegebieden naar zoekgebieden***

** Gebied 3 (maatwerkgebieden) is geen oriëntatie of zoekgebied; staat niet op de zoekgebiedenkaart*

De overgebleven en nieuw begrensde gebieden hebben de status zoekgebied. Hierin is onderscheid gemaakt in zoekgebieden die kansrijk zijn en vóór 2030 ontwikkeld kunnen worden (paragraaf 3.3) en gebieden die dat niet zijn, maar wel interessant genoeg zijn voor toekomstige ontwikkelingen (na 2030). De reden om deze laatstgenoemde gebieden op de kaart te houden is dat er in de toekomst grond nodig blijft om energie lokaal op te wekken. Dit is nodig om de toenemende vraag naar groene stroom binnen de gemeente aan te kunnen.

Gebieden die opnieuw begrensd zijn:

- De Olm, gebied 1 (van 75 naar 103 hectare):
  - Een zonneveld dat direct grenst aan het bedrijventerrein biedt meer mogelijkheden voor een goede inpassing in het landschap. Door de luwte van het bedrijventerrein De Olm te gebruiken, kan een zonneveld uit het zicht worden gehouden (Bijlage G.1). De contour van het zoekgebied is dus verschoven tot op de grens van het bedrijventerrein. Ook is de noordoostpunt toegevoegd. Na inbreng van lokale ondernemers vanuit de sectortafels Energietransitie is dit deel (circa 4 ha) meegenomen in het zoekgebied. De totale uitbreiding betreft 28 hectare ten opzichte van het oriëntatiegebied, zoals ingetekend op de kaart van RES 1.0 Holland Rijnland.

- Polder Nieuwkoop, gebied 2 (van 270 naar 182 hectare):
  - Het noordelijk deel (88 ha) valt af. Dit deel biedt niet dezelfde voordelen als het zuidelijke deel (zoekgebied 2a) dat vrijwel tegen het bedrijventerrein De Olm en het onderstation aan ligt.
  - Het noordelijk deel beschikt over relatief productieve landbouwgrond.
  - Het zuidelijk deel biedt voldoende ruimte voor de productie van groene stroom in het totale gebied.

- Vierambachtspolder, gebied 4 (van 110 naar 40 hectare):
  - Rekening houdend met de cultuurhistorische waarde, behoud van de openheid van het landschap en de beleving die inwoners met de polder hebben, kan een zonneveld alleen ingepast worden als deze verder van de dijk af ligt (zie bijlage D voor uitgebreide toelichting).

- Noordrand, gebied 5 (van 205 naar 133 hectare):
  - De grenzen van het oriëntatiegebied zijn aan de oost- en westzijde gelijk getrokken aan de begrenzing van het concentratiegebied glastuinbouw. In paragrafen 3.2 en 4.6 wordt dieper ingegaan op de mogelijkheden voor inpassing van zonnevelden in glastuinbouwgebieden.

- Woerdense Verlaat, gebied 6 (van 43 naar 12 hectare):
  - Rekening houdend met de verhouding tussen de omvang van het naastgelegen dorp en de omvang van het zonneveld, kan een zonneveld ingepast worden op de voormalige stort (en talud). Dit laatste geniet de voorkeur van inwoners ten opzichte van andere voorgelegde varianten (paragraaf 3.3.3).
  - Bij planontwikkeling voor een zonneveld op de voormalige stort en taluds, kan ook de ruimte tussen het west-talud en het bedrijventerrein benut worden (onderdeel van de 12 ha).

Gebieden waar vóór 2030 geen zonnevelden worden toegelaten:

- Polder Nieuwkoop, gebied 2b (60 ha):
  - Ligt volledig in een weidevogelgebied beschermingscategorie 2

- Vierambachtspolder, gebied 4 (40 ha):
  - Voldoet niet aan de uitzonderingsmogelijkheden voorkeursvolgorde zon (paragraaf 2.1)

In Bijlage D is onderbouwd waarom bepaalde gebieden **niet** vóór 2030 in aanmerking komen voor de ontwikkeling van grootschalige zonnevelden via het gebiedsgerichte spoor.

Gebieden die als kansrijk zoekgebied voor grootschalige zonnevelden (vóór 2030) overgebleven zijn én het gebiedsgerichte spoor volgen:

- De Olm (gebied 1; 103 ha)
- Nieuwkoop Zuid (gebied 2a; 122 ha)
- Woerdense Verlaat (gebied 6; 12 ha)

Omschrijvingen van deze gebieden zijn opgenomen in paragraaf 3.3.

In de kansrijke zoekgebieden kunnen – langs de weg van een Greendeal (in combinatie met een energiegemeenschap) en/of maatschappelijke tender – plannen worden gemaakt voor grootschalige zonnevelden. De grond wordt primair gebruikt voor de productie van groene stroom en de inkomsten ervan vormt de hoofdactiviteit van de eigenaar van de installatie (trede 4 zonneladder). In deze gebieden zijn er vanuit de provincie geen restricties aangaande het aantal hectare zonnevelden. Wel dient een zonneveld te passen binnen het provinciale omgevingsbeleid. De ontwikkeling van grootschalige zonnevelden, **op trede 4** van de zonneladder, is dus **alleen mogelijk binnen de zoekgebieden**. Wanneer een bepaalde opstelling vereist dat een zonneveld - qua situering - iets groter uitvalt dan de contouren van het zoekgebied, en dit tot een aantoonbaar betere landschappelijke inpassing leidt, zal het college voor dat deel een separate belangenafweging maken.

Gebieden krijgen alleen de status zoekgebied:

- Als deze valt in het gebiedsgerichte spoor (trede 4 zonneladder) en:
  - tegemoetkomt aan de uitgangspunten genoemd in paragraaf 5.3,
  - kan voldoen aan de voorwaarden genoemd in paragraaf 5.4,
  - rekening houdt met de ontwerpprincipes in paragraaf 5.5.
- Als er een participatietraject met inwoners en lokale stakeholders is doorlopen
- Als deze op de zoekgebiedenkaart van RES Holland Rijnland is gezet en bestuurlijk is vastgesteld.

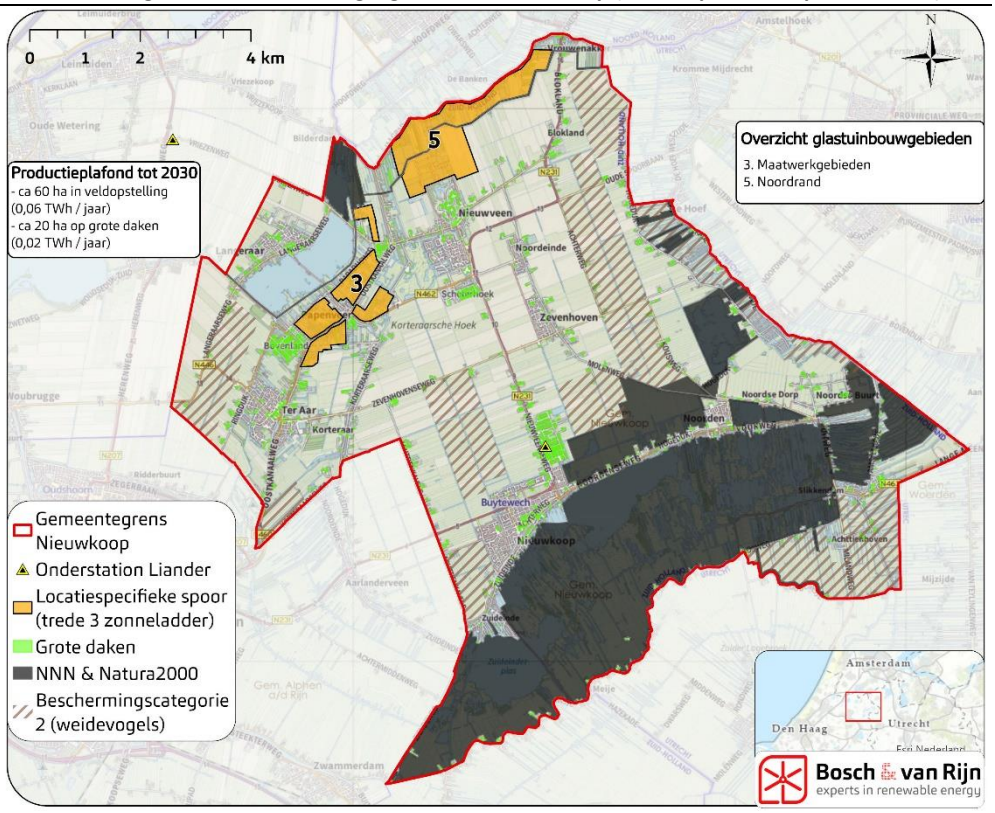
Dit laatste punt sluit aan op (het nieuwe) artikel 6.28a in de Omgevingsverordening Zuid Holland[8]: *In afwijking van het tweede lid zijn in zoekgebieden voor zon uit de Regionale Energiestrategieën die door provinciale staten zijn vastgesteld ook buiten deze locaties zonnevelden mogelijk, mits het zoekgebied verder is uitgewerkt en regionaal is afgestemd.*

3.2 Glastuinbouwgebieden zonne-energie (locatiespecifieke spoor, trede 3)

In Figuur 4 zijn de glastuinbouwgebieden weergegeven. In deze gebieden is binnen het huidige omgevingsplan ruimte om zonnevelden in te passen, mits deze nodig zijn om de hoofdactiviteit in stand te houden. De geproduceerde stroom wordt hoofdzakelijk ingezet voor het energiegebruik van de hoofdactiviteit. Uitwisseling van stroom (met andere tuinders) bij overcapaciteit is mogelijk. De glastuinbouwgebieden vallen binnen het locatiespecifieke spoor (trede 3 zonneladder).

[8] Herziening Omgevingsbeleid Module Energietransitie – oktober 2022

Figuur 4 **Glastuinbouwgebieden zonne-energie gemeente Nieuwkoop (locatiespecifieke spoor, trede 3)**

3.2.1 *Maatwerkgebieden (gebied 3)*

Let op! De maatwerkgebieden glastuinbouw staan niet op de zoekgebiedenkaart van RES 1.0 Holland Rijnland. Het is géén formeel zoekgebied volgens de definitie van de provincie Zuid-Holland. Deze gebieden vallen onder het locatiespecifieke spoor van de gemeente Nieuwkoop (trede 3 van de zonneladder).

De maatwerkgebieden waarin glastuinbouw is gelegen bieden kansen voor het opwekken van zonne-energie. Vanwege de dominantie van glastuinbouwbedrijven in het gebied zijn de maatwerkgebieden vergelijkbaar met het glastuinbouwgebied in de Noordrand (gebied 5). De enige reden waarom de maatwerkgebieden niet als oriëntatie(zoek)gebied op de kaart zijn gezet, is dat deze planologisch niet in een concentratiegebied glastuinbouw liggen en daar dus andere functies dan glastuinbouw mogelijk zijn. Echter zijn juist in dit gebied telers actief die hun energievoorziening aan elkaar hebben gekoppeld of willen koppelen. Dit gebeurt door bodemenergiesystemen te combineren met WKK[9] installaties. Daardoor ontstaat een slim energienetwerk (smart grid). Voor het optimaliseren van het energienetwerk kan extra opwekking van zonne-energie uitkomst bieden[10]. Daarbij kan de glastuinbouw in de maatwerkgebieden - door extra elektriciteit te genereren - verder

9 WKK staat voor Warmte Kracht Koppeling

10 Kanttekening hierbij is dat tuinders vaak stroom nodig hebben als het donker is (voor de belichting van de gewassen). Zonnestroom zal dan opgeslagen moeten worden om op die momenten te gebruiken wanneer deze nodig is.

verduurzamen (van het aardgas af). Het beleidskader faciliteert daarin via het locatiespecifieke spoor (trede 3 van de zonneladder).

Het is in de toekomst denkbaar om de maatwerkgebieden als zoekgebied op de kaart te zetten. In dat geval zijn de voorwaarden, genoemd in paragraaf 3.1, van toepassing. Zoals beschreven zijn namelijk meer functies mogelijk dan alleen glastuinbouw. Zo kan een gedachte zijn om oud glas (verouderde kassen) te vervangen voor nieuw glas, zijnde zonnepanelen, en deze nog verder uit te breiden op het resterende bouwvlak van het oorspronkelijke tuinbouwbedrijf. Dit is op dit moment nog niet aan de orde. Wel wil de gemeente het mogelijk maken om in het gebied energie met elkaar uit te wisselen. Dit sluit aan op het aandachtspunt dat de sectortafels Energietransitie in hun advies aan de gemeente meegeven: *Zonne-energie kan in dit gebied in principe slim ingepast worden in effectieve en efficiënte gebiedsenergiesystemen, die juist mogelijkheden creëren; met name waar nu sprake is van netcongestie.* Het volledige advies van de sectortafels Energietransitie is terug te vinden in bijlage G.8.

In de Visie Maatwerkgebieden is uiteengezet welke functies in het gebied passend kunnen zijn. Daarmee geeft gemeente Nieuwkoop een kader mee aan initiatiefnemers, zodat deze vooraf een inschatting kunnen maken of initiatieven kansrijk zijn. Met het oog op het opwekken van zonne-energie houdt de gemeente vast aan de mogelijkheden die dat geeft binnen het huidige omgevingsplan (opwekken voor eigen gebruik en onderlinge uitwisseling van energie).

3.2.2 *Noordrand (gebied 5)*

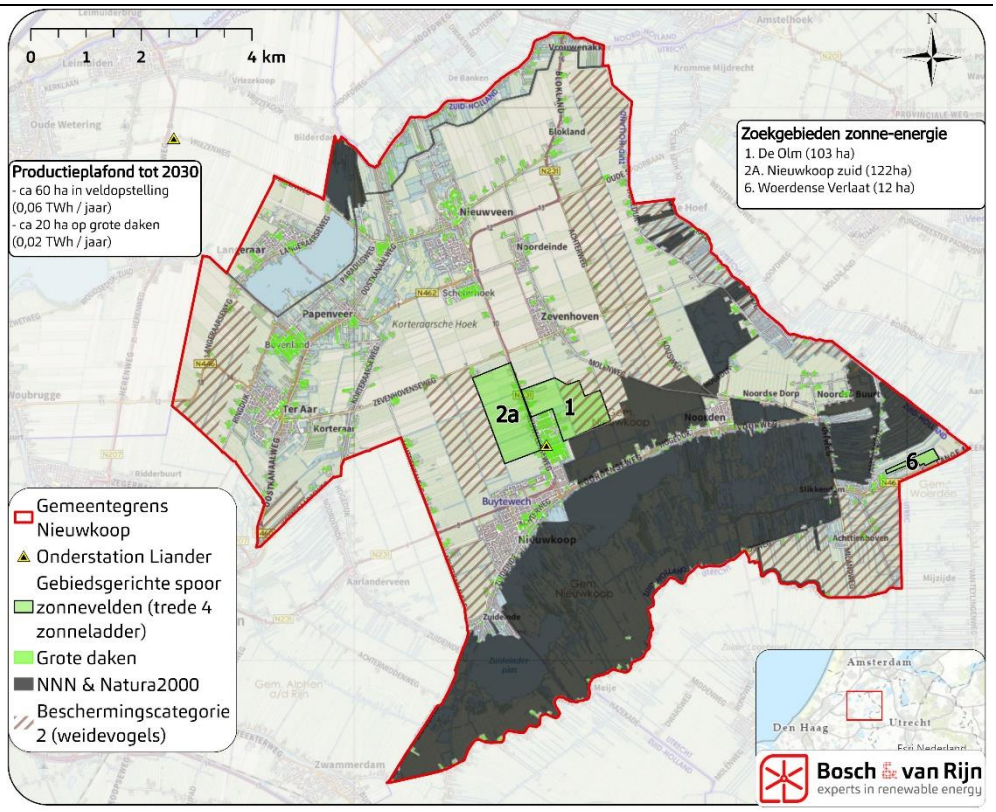
Het glastuinbouwgebied in de Noordrand kenmerkt zich door de aanwezigheid van tuinbouwkassen. Het grootste deel ligt in het (planologisch juridisch vastgestelde) concentratiegebied voor glastuinbouw langs de Amstel. In de westkant van het deelgebied (bij Nieuwveen) is de glastuinbouw het meest geconcentreerd. Meer richting Vrouwenakker is de intensiteit van glastuinbouw minder. In de Noordrand kan een combinatie van glastuinbouw en zonnevelden interessant zijn met het oog op het benutten van geproduceerde elektriciteit voor de eigen bedrijfsvoering.

Vanwege de verkavelingsstructuur, kleinschaligheid van de percelen, en vooral ook de huidige beperkingen van het elektriciteitsnet (netcapaciteit en netcongestie) zijn grootschalige zonnevelden (tot 2030) moeilijk te realiseren in de Noordrand. Daarbij zijn in de huidige situatie onvoldoende vrije velden (‘stopcontacten’) beschikbaar om projecten > 2 MW aan te sluiten. Dat maakt dat de focus in dit gebied meer ligt op kleinschalige zonnevelden, waarbij de geproduceerde stroom hoofdzakelijk wordt ingezet voor het energiegebruik van de glastuinbouwactiviteit. Dit valt onder trede 3 van de zonneladder en biedt daardoor mogelijkheden via het locatiespecifieke spoor.

3.3 Zoekgebieden zonne-energie (gebiedsgerichte spoor, trede 4)

In Figuur 5 zijn de meest kansrijke zoekgebieden voor grootschalige zonnevelden op de kaart weergegeven. **Ontwikkelingen voor grootschalige zonnevelden, via het gebiedsgerichte spoor, kunnen tot 2030 alleen plaatsvinden in deze gebieden.**

Figuur 5 **Zoekgebieden zonne-energie gemeente Nieuwkoop**

3.3.1 *De Olm (gebied 1)*

Dit zoekgebied ligt tegen het bedrijventerrein De Olm aan, heeft een agrarische functie (veeteelt) en grenst zuidelijk aan het natuurgebied Ruygeborg (NNN gebied).

Het zoekgebied De Olm biedt goede mogelijkheden voor zonnevelden om de volgende redenen:

- Vraag en aanbod zijn bij elkaar te brengen doordat het gebied tegen het bedrijventerrein De Olm aan ligt.
- De afstand tot het onderstation, op bedrijventerrein De Olm, is klein.
- De ligging van het bedrijventerrein vergemakkelijkt het landschappelijk inpassen van een zonneveld.
- Koppeling met andere opgaven is mogelijk (klimaatadaptatie, natuurdoelen)

Het gebied leent zich dus goed voor de ontwikkeling van een zonneveld, mits - het deel dat grenst aan het NNN gebied Ruygeborg - zo wordt ingericht dat het natuurwaarde creëert voor een natuurlijke overgang naar het aangrenzende NNN gebied. Ook is er aandacht nodig voor percelen waarop weidevogels nestelen. In het

provinciaal omgevingsbeleid staat dat aantasting van weidevogelgebied gecompenseerd dient te worden met een gelijkwaardig gebied voor weidevogels. In dit beleid staat ook dat voor realisatie van nieuwe natuur en recreatiegebieden een uitzondering geldt op de compensatie, zoals in artikel 4 lid 3b van de Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap.

Aansluitend op de bovengenoemde mogelijkheden kan het zoekgebied, op grond van de volgende uitzonderingsmogelijkheden voor zonne-energie op landbouw- en natuurgronden (trede 4 zonneladder), ontwikkeld worden[11]:

a. AgriPV: combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonneveld.
b. Landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, bijvoorbeeld gronden die in de toekomst een andere bestemming krijgen zoals woon-werkbestemming, recreatie of overgang naar natuur of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling. Zonne-energie draagt financieel bij aan het mogelijk maken van de gebiedsgerichte opgaven voor een maximale periode (30 jaar), waarna de gebieden hun definitieve bestemming zullen krijgen.
c. Als de aanleg van zonnevelden op gronden betekenisvol bijdraagt aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik (netneutraal).

3.3.2 *Nieuwkoop Zuid (gebied 2a)*

Dit zoekgebied ligt ten westen van het bedrijventerrein De Olm en ligt in het open veld achter lintbebouwing. Het heeft een agrarische functie (voornamelijk veeteelt). Het zoekgebied is onderdeel van de Polder Nieuwkoop, een grootschalige droogmakerij met een rationele verkaveling en divers agrarisch grondgebruik. Het ligt aan de westzijde van het bedrijventerrein De Olm. Van noord (Nieuwveen) naar zuid (Nieuwkoop) wordt het lint langs de Nieuwveenseweg steeds dichter en de doorzichten op het open polderlandschap steeds nauwer.

Het zoekgebied Nieuwkoop Zuid, gebied 2a, biedt goede mogelijkheden voor zonnevelden om de volgende redenen:

- Vraag en aanbod zijn bij elkaar te brengen doordat het gebied tegen het bedrijventerrein De Olm aan ligt.
- De afstand tot het onderstation, op bedrijventerrein De Olm, is klein.
- Koppeling met andere opgaven is mogelijk (klimaatadaptatie, landbouw, natuurdoelen)

Specifiek voor gebied 2a geldt dat de woningopgave invloed kan hebben op de inpassing van zonnevelden in het gebied. Ten zuiden van dit zoekgebied wordt een woonwijk aangelegd, genaamd Buytewech-Noord. In het geval er plannen voor de ontwikkeling van zonnevelden zijn, zal in de omgevingsparticipatie hier rekening mee gehouden moeten worden.

[11] Kamerbrief Bestuurlijke verankering van voorkeursvolgorde zon, behorend bij het Bestuursakkoord

Aansluitend op de bovengenoemde mogelijkheden kan het zoekgebied, op grond van de volgende uitzonderingsmogelijkheden voor zonne-energie op landbouw- en natuurgronden (trede 4 zonneladder), ontwikkeld worden:

a. AgriPV: combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonneveld.
b. Landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, bijvoorbeeld gronden die in de toekomst een andere bestemming krijgen zoals woon-werkbestemming, recreatie of overgang naar natuur of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling. Zonne-energie draagt financieel bij aan het mogelijk maken van de gebiedsgerichte opgaven voor een maximale periode (30 jaar), waarna de gebieden hun definitieve bestemming zullen krijgen.
c. Als de aanleg van zonnevelden op gronden betekenisvol bijdraagt aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik (netneutraal).

3.3.3 *Woerdense Verlaat (gebied 6)*

Dit zoekgebied staat op de RES 1.0 kaart van Holland Rijnland vanwege de ligging van een voormalige stortplaats in het gebied. De voormalige stortplaats heeft geen nuttige bestemming. De afdeklaag is arme grond en de opbrengst van het maaisel is gering. Door op de stort en tegen het talud aan zonnepanelen te plaatsen, krijgt dit gebied een nuttige bestemming.

In Nederland zijn verschillende voorbeelden[12] van voormalige stortplaatsen waar op de stort en tegen de helling aan zonnepanelen zijn bevestigd. De afdeklaag van een stort geeft ruimte voor het plaatsen van een fundering voor zonnepanelen en beschermt de afdichtingslaag van de stort. De voormalige stortplaats in Woerdense Verlaat is afgedicht met folie met daarbovenop een laag grond (afdeklaag). Het heeft een agrarische functie (grasland). Het zoekgebied is begrensd met een vaart, een bedrijventerrein en een provinciale weg. Het ligt in een natuurrijke omgeving. Ten noorden ervan ligt het weidevogelrijke gebied ‘De Bovenlanden’.

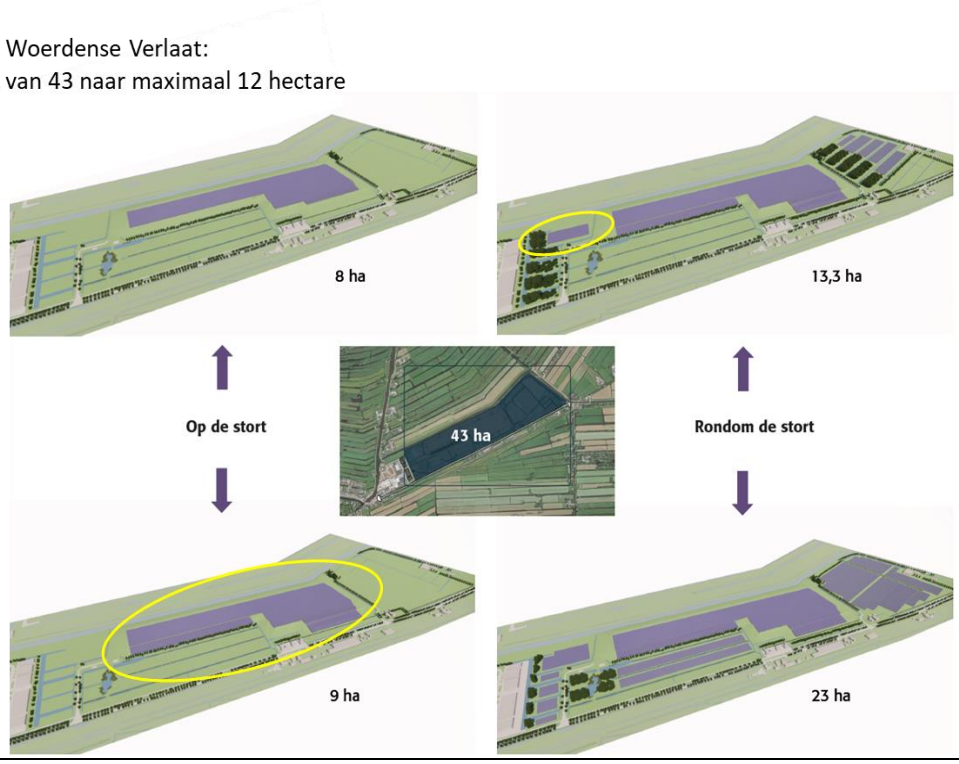
Op de stort en tegen het talud aan kan een sterk verdicht zonneveld worden aangelegd met een hoge productie. Tegelijkertijd biedt dat een mogelijkheid om meer groen en natuur te realiseren aan de randen van de voormalige stort. Dit om een zonneveld (en de stortbult) zoveel mogelijk aan het zicht te onttrekken.

Om recht te doen aan de verhouding tussen de omvang van het naastgelegen dorp en de omvang van het zonneveld wordt het oriëntatiegebied verkleind van 43 ha naar 12 ha zoekgebied. Bij planontwikkeling voor een zonneveld op de stort en taluds, kan ook de ruimte tussen het west-talud en het bedrijventerrein benut worden (onderdeel van de 12 ha).

[12] Voorbeelden zonneparken op (voormalige) stortplaatsen: Zonnepark Eerbeek, zonnepark Armhoede (Lochem), zonnepark Wieringermeer, zonnepark Braambergen (Almere)

In Figuur 6 zijn de verschillende varianten naast elkaar gezet. Het geel omcirkelde geeft aan waar de zonnepanelen toegestaan kunnen worden.

Figuur 6 **Verschillende onderzochte varianten zonne-energie, voormalige stortplaats Woerdense Verlaat**

Rondom de stort zijn gronden nodig om meer groen en natuur te realiseren. Dit is nodig om zonnepanelen op de stort en taluds zoveel mogelijk aan het zicht te onttrekken. Deze gronden maakten deel uit van het oorspronkelijke oriëntatiegebied en vallen buiten het uiteindelijke zoekgebied. Een deel van deze gronden is nodig om tot een integraal natuur- en landschapsontwerp te komen voor de inrichting van een zonneveld op de stort.

Let op! Volgens de zonneladder valt dit gebied onder trede 3: Zonne-energie op terreinen en objecten in het landelijk gebied. De gemeente beschouwt dit gebied ook als laag op de zonneladder, maar wel met een grote impact op de dorpsgemeenschap (grote maatschappelijke impact). Dit gebied wordt dan ook beschouwd als een grootschalige ontwikkeling waar alleen toetsen op ruimtelijke criteria niet volstaat (volgt gebiedsgericht spoor).

Hoofdstuk 4 Deel A: Locatiespecifieke spoor, trede 2 en 3 zonneladder

4.1 Introductie

In dit hoofdstuk is het beleid voor locatiespecifieke zonnestroominstallaties en kleinschalige zonnevelden in de gemeente Nieuwkoop opgenomen. Ingegaan wordt op de randvoorwaarden die daarbij gelden voor een initiatiefnemer. Het opwekken van zonne-energie vanuit het locatiespecifieke spoor is – onder voorwaarden – mogelijk binnen de gehele gemeente Nieuwkoop. Gezien het verschil van kenmerken tussen zonne-installaties conform trede 2 en zonnevelden conform trede 3 van de zonneladder zijn de ruimtelijke criteria per trede beschreven. Daarnaast zijn er voorwaarden opgesteld voor de inpassing van zonnevelden in glastuinbouwgebied. Dit met het oog op het benutten van geproduceerde elektriciteit voor de glastuinbouwactiviteit.

Trede 2 betreft zonnestroominstallaties op terreinen en objecten binnen bebouwd gebied. Trede 3 staat voor zonnestroominstallaties op terreinen en objecten in het landelijk gebied. Een uitleg over de verschillende treden van de zonneladder is in paragraaf 2.1 terug te vinden.

Door kleinschalige opwekking van zonne-energie mogelijk te maken, faciliteert de gemeente particulieren en mkb bedrijven die te weinig (geschikt) dakoppervlak hebben om in hun eigen energiebehoefte te voorzien.

4.2 Toetsing aanvraag voor omgevingsvergunning

Het beleidskader zonne-energie gemeente Nieuwkoop valt binnen de werkingssfeer van de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking is getreden. De bestaande bestemmingsplannen zijn per 1 januari 2024 automatisch omgezet in het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. De gemeenteraad kan op een later moment[13] op basis van dit beleidskader de regels voor zonnevelden vertalen in het Omgevingsplan.

Toetsing aan (tijdelijk deel) omgevingsplan
Het tijdelijk deel van het omgevingsplan, dat onder andere bestaat uit de bestemmingsplannen die tot en met 31 december 2023 van kracht waren, is leidend voor

[13] Op basis van het Overgangsrecht onder de Omgevingswet hebben gemeenten tot 2032 de tijd om een omgevingsplan voor hun hele grondgebied vast te stellen dat voldoet aan de eisen die de Omgevingswet aan omgevingsplannen stelt.

het toestaan van zonnevelden. Binnen het bouwvlak zijn zonnestroominstallaties en/of (kleinschalige) zonnevelden doorgaans toegestaan, mits het voldoet aan de daarvoor geldende bouwregels en de geproduceerde elektriciteit hoofdzakelijk benut wordt voor de eigen bedrijfsvoering. In dat geval is er sprake van een binnenplanse omgevingsplanactiviteit (OPA). Dit is een activiteit die voldoet aan de regels in het omgevingsplan, maar waar een vergunningplicht voor geldt. Als de aanvraag valt binnen de OPA, kunnen er geen aanvullende eisen gesteld worden en zal de gevraagde vergunning - na toetsing op het Besluit bouwwerken leefomgeving - verleend worden. Het beleidskader kan in dat geval als leidraad gebruikt worden om de aanvrager te helpen tot een gewenste opstelling te komen van de zonnepanelen binnen het bouwvlak (Figuur 7).

Alleen wanneer er sprake is van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA), is een activiteit (in dit geval het opwekken van zonne-energie) in strijd met het omgevingsplan. In dat geval zal een ingediend plan getoetst worden aan dit beleidskader. Als het plan voldoet aan het beleidskader zal in het betreffende gebied een zonneveld worden toegestaan. Op dat onderdeel zal het omgevingsplan gewijzigd worden (soort van herziening).

In het nog op te stellen omgevingsplan kunnende onderstaande voorwaarden in de nieuwe voorschriften verwerkt worden.

Toetsing voor omgevingsvergunning
Voor de inrichting zelf (de zonnestroominstallatie) is een omgevingsvergunning nodig. Een zonneveld wordt beschouwd als een “Bouwwerk geen gebouw zijnde”. De bijbehorende voorschriften uit het Besluit bouwwerken leefomgeving zijn van toepassing op de inrichting (zonnestroominstallatie).

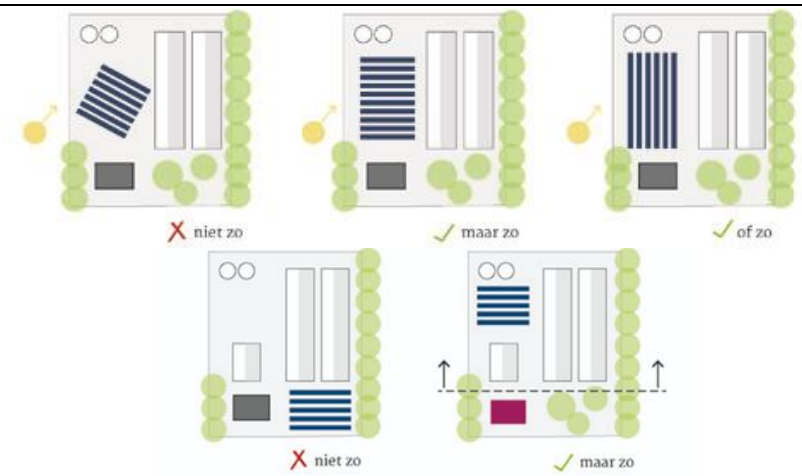
4.3 Voorwaarden zonnestroominstallatie (trede 2 zonneladder)

De volgende voorwaarden gelden bij de ontwikkeling van een zonnestroominstallatie, conform trede 2, binnen bebouwd gebied:

- Zonnevelden moeten achterop het erf worden geplaatst, bij voorkeur achter het hoofdgebouw (Figuur 7).
- De rijen panelen van zonnevelden moeten uitgelijnd worden met de kavelrichting en oriëntatie van de bebouwing op het erf (Figuur 7).

De bouwvlakverdeling, zoals hieronder getoond, is identiek aan de door de provincie gehanteerde verdeling in de Handreiking ruimtelijke kwaliteit zonne-energie Zuid-Holland.

Figuur 7 **Zon binnen bouwvlak**

4.4 Voorwaarden kleinschalige zonnevelden (trede 3 zonneladder)

De volgende voorwaarden gelden bij de ontwikkeling van een kleinschalig zonneveld, conform trede 3, in landelijk gebied:

- Zonnevelden zijn niet toegestaan in Natura 2000-gebieden en gebieden die zijn aangewezen in het kader van Natuurnetwerk Nederland (NNN).
- Het zonneveld wordt hoofdzakelijk gebruikt voor het opwekken van stroom voor de eigen energievoorziening (lokaal gebruik).
- Het zonneveld heeft een netto oppervlak van **maximaal 500 m2**[14]; ongeveer gelijk aan een bruto oppervlak[15] van 666 m2[16] inclusief landschappelijke inpassing.
- Elk plan dient vergezeld te gaan met een ontwerp hoe het zonneveld in het betreffende gebied ingepast wordt in het landschap (paragraaf 4.5). Er dient rekening te worden gehouden met de typerende landschapselementen, verkavelingsstructuren en zichtlijnen, waarbij het zonneveld zoveel mogelijk aan het zicht wordt onttrokken. Begrenzing van de zonnevelden wordt gerealiseerd door natuurlijke elementen zoals struweel, hagen en of watergangen.
- De bebouwde oppervlakte van een terrein waar een grondgebonden zon-pv opstelling aanwezig is, mag maximaal 75% bedragen, zodat de bodem voldoende lichtinval en watertoevoer heeft[17].

14 Artikel 7.76a (zonnevelden) in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening is van toepassing op een nieuw zonneveld met een omvang van meer dan 500 m2 (netto oppervlak) buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Kleinere velden dan 500 m2 vallen dus buiten de regels van dit artikel

15 Dit is de totale oppervlakte van het zonneveld inclusief landschappelijke inpassing. Een vuistregel is dat 25% van de oppervlakte onbedekt blijft. Zie ook het rapport Gedragscode Zon op Land pdf (overheid.nl).

16 Rekening houdend met 75% bebouwde oppervlakte aan zon-pv opstelling is er ruimte voor ongeveer 250 panelen *(1 paneel van 410 Wp is gemiddeld 1,95 m2 groot)*

17 Als het oppervlak van het zonneveld minder dan 250 m2 beslaat, is een hogere mate van verdichting – een tussenruimte kleiner dan 2,25 meter tussen de draagtafels –binnen het ontwerp toelaatbaar (par 4.5).

- Indien gelegen in een weidevogelrijk gebied dient getoetst te worden of een zonneveld niet in strijd is met de betreffende waarden die in dit soort gebieden worden beschermd.
- Indien gelegen in een weidevogelgebied met beschermingscategorie 2 is een kleinschalig zonneveld niet mogelijk (Figuur 3).
- Bij beëindiging van de exploitatie van een zonnestroominstallatie dienen de zonnepanelen en bijbehorende voorzieningen te worden verwijderd, hergebruikt of afgevoerd naar een erkende verwerker.

4.5 Ontwerpprincipes kleinschalige zonnevelden (trede 3 zonneladder)

Voor het ontwerpen van zonnevelden dient rekening gehouden te worden met kenmerkende elementen in het Nieuwkoopse landschap en de daarin aanwezige flora en fauna. De ingediende plannen voor kleinschalige zonnevelden dienen rekening te houden met onderstaande principes:

1. Lage opstelling

Het Nieuwkoopse landschap is zeer open van karakter. Om deze kernkwaliteit te behouden krijgen de zonnepanelen op het land een lage opstelling (onder ooghoogte).

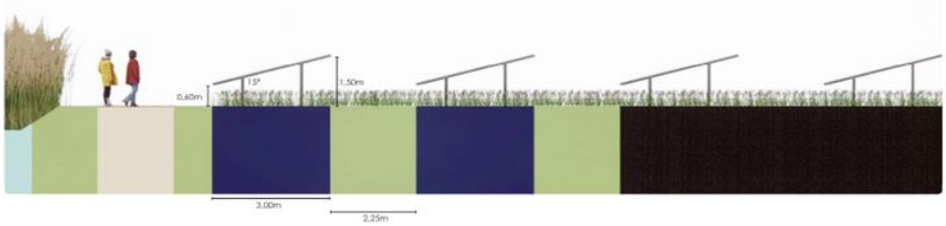
- Leidend principe voor het open landschap is dat de openheid van het landschap geborgd is, dit wordt gedaan door middel van lage opstelling (maximaal 1,5 meter hoog) waarbij de zichtlijn over de panelen intact blijft.
- De panelen zijn zoveel mogelijk zuidgeoriënteerd en volgen de richting van het landschap.
- Bouwwerken voor nutsvoorzieningen worden uit het directe zicht geplaatst.

2. Levend maaiveld

De bodemkwaliteit moet zoveel mogelijk behouden blijven voor een gezond bodemleven en een goede waterhuishouding. De zonnepanelen moeten voldoende afstand ten opzichte van elkaar hebben, zodat zonlicht de bodem kan bereiken en hemelwater beter in de bodem opgenomen kan worden:

- De panelen staan op minimaal 0,6 meter van de grond met een tussenruimte van minimaal 2,25 meter tussen de draagtafels[18].
- Ecologisch (maai)beheer wordt toegepast. Voor het onderhoud worden geen pesticiden of herbiciden gebruikt, tenzij dit van overheidswege gevraagd wordt om bepaalde plagen te bestrijden.

Figuur 8 **Visuele weergave levend maaiveld**

[18] Provincie Zuid-Holland hanteert een vuistregel dat de tussenafstand 1,5 x de hoogte van de panelen is.

3. Biodiversiteit

Nieuwkoop wil de soortenrijkdom van de natuur behouden en vergroten. Bij het inpassen van zonnevelden in het landschap zal ruimte vrijgemaakt moeten worden voor natuur en groen. Ook zal het beheer zodanig ingericht moeten worden dat de ruimte voor biodiversiteit gehandhaafd blijft:

- Bij elke ontwikkeling wordt er gewerkt aan het verbeteren van de biodiversiteit, zoals het realiseren van gebiedseigen grasmengsel in combinatie met ecologisch beheer.
- Eventuele verhardingen zijn waterdoorlatend en bieden kans voor gras om in te groeien.

Zonneveld kleiner dan 250 m2

Als het bruto oppervlak van het zonneveld minder dan 250 m2 beslaat (inclusief struweel, hagen), is een hogere mate van verdichting – een tussenruimte kleiner dan 2,25 meter tussen de draagtafels –binnen het ontwerp toelaatbaar. Een oppervlakte van 250 m2 is ruimschoots voldoende om particulieren in hun stroombehoefte te laten voorzien[19].

4.6 Glastuinbouwgebied (trede 3 zonneladder)

Aandachtspunten glastuinbouwgebied Nieuwkoop

In het glastuinbouwgebied (concentratiegebied glastuinbouw en maatwerkgebieden) is een combinatie van glastuinbouw en zonnevelden interessant met het oog op het benutten van geproduceerde elektriciteit voor de eigen bedrijfsvoering en het uitwisselen van stroom bij overcapaciteit (vraag en aanbod bij elkaar brengen). In de toekomst kan de vraag naar elektriciteit toenemen als bedrijven van het aardgas afgaan (Bijlage C). Zoals beschreven in paragraaf 3.2.2 wordt het glastuinbouwgebied in de Noordrand tot 2030 niet kansrijk geacht voor grootschalige zonnevelden:

- Het elektriciteitsnet is niet berekend op grootschalige inname van geproduceerde groene stroom. De onderstations liggen te ver weg en het middenspanningsnet in het gebied heeft een beperkte capaciteit (in totaal maximaal 4 ha zonneveld[20]). Ook is het net gevoelig voor congestie.
- De verkavelingsstructuur, slotenpatroon, belevingslijnen en de ruimte voor de verschillende bouwstenen zijn bepalend voor de grootte van de velden. Het landschap wordt gekenmerkt door een smalle strokenverkaveling met een afwisselend open en besloten karakter en een duidelijk lint aan het Nieuwveens Jaagpad.

Provinciale Omgevingsvisie

Voor het toestaan van zonnevelden in glastuinbouwgebied heeft de provincie een aantal richtlijnen opgenomen in Provinciale Omgevingsvisie:

- Realisering van een zonneveld in glastuinbouwgebied is alleen mogelijk als dit geen verdringend effect heeft op de functie glastuinbouw.

19 Ruimte voor ca 100 panelen van 410 Wp bij max. verdichting inclusief struweel of hagen

20 Schatting Liander, huidige situatie; met de opmerking dat er onvoldoende vrije velden ('stopcontacten') beschikbaar zijn om projecten > 2 MW aan te sluiten.

- Qua uitstraling sluiten zonnevelden goed aan bij glastuinbouw, maar er moet behoedzaam omgegaan worden met de groene ruimtes in de vaak dichtbebouwde kassengebieden.

Toetsing aan tijdelijk deel omgevingsplan
Het tijdelijk deel van het omgevingsplan, dat onder andere bestaat uit de bestemmingsplannen die tot en met 31 december 2023 van kracht waren, is leidend voor het toestaan van zonnevelden in glastuinbouwgebied. Dat geldt zowel voor het concentratiegebied in de noordrand (tussen Nieuwveen en Vrouwenakker) als de maatwerkgebieden (rondom Papenveer). Alleen wanneer het gewenste zonneveld niet binnen het omgevingsplan past, zal het ingediende plan getoetst worden aan dit beleidskader. In de overige gevallen dient dit beleidskader als leidraad voor het afgeven van vergunningen.

Doorgaans heeft het perceel waarop een glastuinbouwbedrijf is gelegen binnen het tijdelijk deel van het omgevingsplan de enkelbestemming 'Agrarisch - Glastuinbouw'. Een dergelijk bestemmingsvlak in een glastuinbouwgebied wordt planologisch beschouwd als een bouwvlak[21]. Binnen dit bouwvlak zijn zonnevelden doorgaans toegestaan, mits het zonneveld voldoet aan de daarvoor geldende bouwregels en de geproduceerde elektriciteit gebruikt wordt om de hoofdactiviteit in stand te houden; dus gekoppeld is aan de functie glastuinbouw. Zonder deze koppeling is een zonneveld op een bouwvlak in glastuingebied (via het locatiespecifieke spoor) niet toegestaan.

Ontwerpprincipes
De ontwerpprincipes voor zonnevelden in het locatiespecifieke spoor, zoals omschreven in paragraaf 4.5, zijn gedeeltelijk van toepassing op zonnevelden binnen glastuinbouwgebied. Zo is de lage opstelling van zonnepanelen geen vereiste, omdat in dit besloten tuinbouwlandschap de openheid geen kernkwaliteit is. Tegelijkertijd is een hoge opstelling of integratie met kassen, inclusief geschikte teelten, juist goed denkbaar.
Afwijkend ten opzichte van de ruimtelijke voorwaarden en ontwerpprincipes, zoals beschreven in paragraaf 4.4 en 4.5, kan gesteld worden dat:

- Het netto oppervlak van een zonneveld groter kan uitvallen dan 500 m2 vanwege dat de ruimte binnen een bouwvlak groter is. De omvang van een zonneveld binnen een bouwvlak is alleen begrensd vanwege dat deze hoofdzakelijk gebruikt dient te worden voor het opwekken van stroom voor de eigen energievoorziening (het energiegebruik van de hoofdactiviteit). Uitwisseling van stroom (met andere tuinders) bij overcapaciteit is mogelijk.
- Er afgeweken kan worden van de maximale bouwhoogte van 1,5 meter.
- Landschappelijke inpassing achterwege kan blijven indien een zonneveld volledig ingesloten is tussen kassen en bebouwing.

Voor ontwerpvoorbeelden van zonnevelden in combinatie met glastuinbouw wordt verwezen naar de eindrapportage landschappelijke inpassing zonnevelden Nieuwkoop (Bijlage E).

[21] In de provinciale omgevingsverordening wordt de term agrarische bouwperceel gehanteerd. In de gemeente Nieuwkoop staat deze vaak gelijk aan een bouwvlak in het buitengebied

4.7 Uitvoering

De volgende stappen worden doorlopen voor het indienen van een omgevingsvergunning:

Stap 1: voorbereiding initiatiefnemer
Initiatiefnemer neemt kennis van voorliggend beleid en toetst zelf of het initiatief past binnen het omgevingsplan en/of de voorwaarden in het beleidskader zonne-energie gemeente Nieuwkoop. Initiatiefnemer stelt een plan op, rekening houdend met de ontwerpprincipes in het beleidskader, waarna een vergunningaanvraag ingediend kan worden[22].

Stap 2: aanvraag omgevingsvergunning
Met de omgevingsvergunningaanvraag start de voorgeschreven procedure onder de Omgevingswet.

Met de aanvraag dient Initiatiefnemer het volgende aan te leveren:
- Kaartje met ligging en begrenzing van het projectgebied.
- Gemaatvoerde tekeningen van het zonneveld (op schaal).
- Technische gegevens:
  - beoogde opwek in relatie met energiegebruik;
  - omvang van het zonneveld;
  - oriëntatie en hoogte tafels/ ruimte tussen de tafels;
  - hoe omgegaan is met de ontwerpprincipes (trede 3 zonneladder) zoals genoemd in paragraaf 4.5.
- Onderbouwing evenwichtige toedeling van functie aan locatie, waarbij wordt ingegaan op:
  - waarom de projectlocatie geschikt is voor de ontwikkeling van een zonneveld; landschappelijke inpassing en beheer van het zonneveld ten behoeve van verbetering biodiversiteit;
  - hoe wordt voldaan aan de overige voorwaarden ten aanzien van trede 2 of 3 van de zonneladder (paragrafen 4.3 en 4.4).

Stap 3: vergunningverlening en realisatie
Onderdeel van de vergunningverlening is de bereidheid van de aanvrager om het risico op nadeelcompensatie (voorheen planschade) van de gemeente over te nemen. Hierover dient de aanvrager een schadevergoedingsovereenkomst met de gemeente af te sluiten. De gemeente stuurt het betreffende formulier op naar de aanvrager met de vraag deze te ondertekenen en retour te sturen.

Nadat de omgevingsvergunning voor de zonnestroominstallatie onherroepelijk is geworden en aan alle voorschriften in de vergunning is voldaan, kan het zonneveld – volgens de regels van de gemeente –worden aangelegd. De aanvrager dient zelf na te gaan of er nog aanvullende vergunningen vanuit andere overheden

[22] De aanvraag voldoet aan de aanvraagvereisten zoals opgenomen in de Omgevingsregeling.

(provincie, waterschap) nodig zijn. Het zonneveld wordt overeenkomstig de afspraken aangelegd, onderhouden en beheerd.

In bijlage I is een beslisboom opgenomen voor het beoordelen van vergunningaanvragen voor het opwekken van zonne-energie binnen de gemeente Nieuwkoop.

4.7.1 *Bezwaar en beroep*

Tegen het vaststellen van het beleidskader is geen bezwaar en beroep mogelijk. Nadat het beleidskader is vastgesteld, worden aanvragen voor vergunningen getoetst aan wet- en regelgeving en aan de voorwaarden uit dit beleidskader. De planologische procedures (zoals het afwijken op het Omgevingsplan) en vergunningverlening staan open voor bezwaar en beroep. Nadat de omgevingsvergunning is verleend is de gemeente bevoegd gezag en kan ze handhavend optreden als niet aan de regels uit de vergunning wordt voldaan.

Hoofdstuk 5 Deel B: Gebiedsgerichte spoor, trede 4 zonneladder

5.1 Introductie

In dit hoofdstuk is het beleid voor grootschalige opwek van zonne-energie in de gemeente Nieuwkoop opgenomen (trede 4 van de zonneladder), die alleen via een gebiedsgerichte aanpak (paragraaf 2.2) gerealiseerd kunnen worden. Ingegaan wordt op de uitgangspunten, voorwaarden en ruimtelijke, technische en maatschappelijke criteria die daarbij gelden. De ontwikkeling van een zonneveld via het gebiedsgerichte spoor is alleen mogelijk in de zoekgebieden zonnevelden zoals deze zijn begrensd in figuur 5, paragraaf 3.3 van dit beleidskader. Wanneer een bepaalde opstelling vereist dat een zonneveld - qua situering - iets groter uitvalt dan de contouren van het zoekgebied, en dit tot een aantoonbaar betere landschappelijke inpassing leidt, zal het college voor dat deel een separate belangenafweging maken. Voor nieuwe zoekgebieden geldt dat deze alleen de status zoekgebied kunnen krijgen als deze voldoen aan de voorwaarden zoals beschreven in paragraaf 3.1.

5.2 Toetsing aanvraag aan beleidskader

Het beleidskader zonne-energie gemeente Nieuwkoop valt binnen de werkingssfeer van de Omgevingswet die per 1 januari 2024 in werking is getreden. De bestaande bestemmingsplannen zijn per 1 januari 2024 automatisch omgezet in het tijdelijke deel van het Omgevingsplan. De gemeenteraad kan op een later moment[23] op basis van dit beleidskader de regels voor zonnevelden vertalen in het Omgevingsplan.

Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)
Het ‘tijdelijke’ omgevingsplan zal grootschalige zonnevelden (trede 4 zonneladder), alleen toestaan door af te wijken van het omgevingsplan (uitzonderingenbeleid). In alle gevallen betreffen het omgevingsvergunningen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA), als bedoeld in artikel 16.15a lid b. onder 1° van de Omgevingswet. Voor het gebiedsgerichte spoor (trede 4 van de zonneladder) is dus sprake van een buitenplanse omgevingsactiviteit, een activiteit die in strijd is met het omgevingsplan. Ingediende plannen voor grootschalige zonnevelden zullen getoetst worden aan het beleidskader. Als het plan voldoet aan het beleidskader en bouwregels (paragraaf 5.9) zal in het betreffende gebied een zonneveld worden

[23] Op basis van het Overgangsrecht onder de Omgevingswet hebben gemeenten tot 2032 de tijd om een omgevingsplan voor hun hele grondgebied vast te stellen dat voldoet aan de eisen die de Omgevingswet aan omgevingsplannen stelt.

toegestaan. Op dat onderdeel zal het omgevingsplan in een later stadium gewijzigd worden (soort van herziening).

Bevoegdheden
Het college is bevoegd om een BOPA vast te stellen. Als kader hanteert het college het door de gemeenteraad vastgestelde beleidskader zonne-energie. De gemeenteraad kan onder de Omgevingswet gevallen aanwijzen van activiteiten die onder de BOPA vallen, waarbij de raad om advies gevraagd moet worden door het college.

Eigendomsrecht
Voor zover de grond in eigendom is van een private partij wordt diens positie beschermd door het nationale eigendomsrecht en door artikel 1 Eerste Protocol en artikel 17 Handvest. In de vergunningaanvraag moet aannemelijk worden gemaakt dat de aanvrager de activiteit (aanleg zonnestroominstallatie/ zonneveld) kan verwezenlijken, waaronder ook toestemming van de grondeigenaar[24].

LET OP!
*Voordat er een vergunning aangevraagd kan worden, dient Initiatiefnemer eerst na te gaan of dit mogelijk is in een bepaald zoekgebied (Hoofdstuk 3). Ook dient Initiatiefnemer ervan bewust te zijn dat de gemeente belang hecht aan een gebiedsgerichte ontwikkeling met ruimte voor lokaal eigendom (paragraaf 5.8). De gemeente heeft namelijk besloten dat voor grootschalige zonnevelden in het gebiedsgerichte spoor **alléén** planologische medewerking (mogen afwijken op een omgevingsplan) kan worden verleend via (1) de weg van een **Green Deal** (paragraaf 5.8.1), bij voorkeur in combinatie met een energiegemeenschap (paragraaf 5.8.2), of (2) een **maatschappelijke tender** (paragraaf 5.8.3).*

Planvorming sluit aan op beleidskader
Ter voorbereiding van een aanvraag (of inschrijving op een tender) is het van belang na te gaan in hoeverre een plan aansluit op de uitgangspunten (paragraaf 5.3), tegemoet komt aan de gestelde voorwaarden en ontwerpprincipes (paragrafen 5.4 t/m 5.7) en toewerkt naar lokaal eigendom (paragraaf 5.8). In paragraaf 5.9 zijn de processtappen inzichtelijk gemaakt om tot een kansrijke aanvraag of inschrijving te komen voor de realisatie van een grootschalig zonneveld.

5.3 Uitgangspunten grootschalige zonnevelden

De volgende uitgangspunten zijn van belang voordat een initiatiefnemer een plan indient, of inschrijft op een tender.

- **Behalen gemeentelijke doelstelling**
  Het uitgangspunt voor de inpassing van grootschalige zonnevelden via het gebiedsgerichte spoor is dat hierdoor de gemeentelijke doelstelling van 0,08 TWh

[24] ABRvS 29 sept 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2173 (belanghebbende aanvraag omgevingsvergunning. Verzoeker is belanghebbende tenzij activiteit niet verwezenlijkt kan worden, geldt ook bij verzoek omgevingsvergunning afwijking bestemmingsplan)

productie van duurzame elektriciteit per jaar wordt gehaald *(0,06 TWh op land en 0,02 TWh op grote daken)*.

- **Vraag en aanbod bij elkaar**
  De gemeente ziet de ontwikkeling van zonnevelden zoveel mogelijk als onderdeel van een groter energiegebiedssysteem (smart grid), waar lokale vraag en aanbod van energie aan elkaar gekoppeld worden. Dat betekent dat naast productie ook de mogelijkheden van uitwisseling van elektriciteit en elektriciteitsopslag in de plannen terug moeten komen. Het bestaande elektriciteitsnet wordt daarbij zo optimaal mogelijk, en met de minste congestie, gebruikt.
- **Goede aansluitingsmogelijkheden op het elektriciteitsnet**
  Het elektriciteitsnet moet voldoende uitgerust zijn om de geproduceerde groene stroom in te nemen. Dat geldt voor het aansluiten (= fysiek aanleggen) als het transportvermogen (= stroom invoeden). Een zonneveld dat dichtbij een onderstation (hoofdstation) ligt, is gunstiger voor de inname van elektriciteit (en meer financieel haalbaar) dan een veld dat ver van een onderstation af ligt.
- **Zorgvuldige landschappelijke inpassing**
  Leidend principe bij grootschalige zonnevelden is dat deze op een goede manier worden ingepast in het omliggende landschap, rekening houdend met typerende landschapselementen verkavelingsstructuren en zichtlijnen. Het zonneveld dient zoveel mogelijk aan het zicht te worden onttrokken.
- **Combinatie met andere opgaven (meervoudig ruimtegebruik)**
  Multifunctioneel gebruik van land (meervoudig ruimtegebruik) staat als voorwaarde in het rijksbeleid. De grond is schaars en het gebruik van grond voor meerdere doeleinden is - vooral in de Randstad - een belangrijk gegeven. De gemeente wil zoveel mogelijk koppelkansen benutten en werken aan meerdere opgaven in een gebied (bijvoorbeeld biodiversiteit, klimaatadaptatie en bodemdaling tegengaan). Naast meervoudig ruimtegebruik is het van belang te kijken of de ontwikkeling de huidige functie versterkt en/of ruimte creëert voor één of meerdere nieuwe functies in het gebied.
- **Behoud van natuurwaarde/ natuurwaarde versterken**
  Het zonneveld leidt niet tot afname van de omvang en kwaliteit van leefgebied van beschermde soorten, inclusief externe werking op nationaal en provinciaal beschermde natuurgebieden in het kader van Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000. Interne compensatie binnen het projectgebied is mogelijk en er wordt gestreefd naar een ecologische kwaliteitsverbetering. Zonnevelden die in Natura 2000 en Natuur Netwerk Nederland gebieden zijn beoogd, worden niet vergund.
- **Participatie**
  De omgeving moet bij grootschalige zonnevelden kunnen meedenken en – indien mogelijk - financieel kunnen meedelen in- of profiteren van de opbrengsten van een zonneveld. Daarbij wordt gestreefd naar minimaal 50% lokaal eigendom.

5.4 Voorwaarden grootschalige zonnevelden (trede 4 zonneladder)

- Zonnevelden zijn niet toegestaan in Natura 2000-gebieden en gebieden die zijn aangewezen in het kader van Natuurnetwerk Nederland (NNN).

- Zonnevelden op landbouw -en natuurgronden zijn alleen toegestaan als deze voldoen aan de uitzonderingsmogelijkheden voor trede 4 van de zonneladder, zoals genoemd in lid 4 van het bestuursakkoord (zie paragraaf 2.1).
- Ingediende projectplannen zijn alleen van toepassing op de zoekgebieden zonne-energie (Figuur 5) die via de weg van (1) een greendeal/ combinatie energiegemeenschap of, als die route niet tot het behalen van beleidsdoelen leidt, (2) via de maatschappelijke tender lopen.
- De ontwikkeling van een zonneveld kan invloed hebben op initiatieven in aangrenzende gebieden. Indien er meerdere initiatieven voor kleinere zonnevelden in hetzelfde gebied zijn, geeft de gemeente de voorkeur aan bundeling van initiatieven in één project voor het hele gebied. Elk plan dient vergezeld te gaan met een ontwerp hoe het zonneveld in het betreffende gebied ingepast kan worden in het landschap (paragrafen 5.4 t/m 5.6). Er dient rekening te worden gehouden met de typerende landschapselementen, verkavelingsstructuren en zichtlijnen, waarbij het zonneveld zoveel mogelijk aan het zicht wordt onttrokken. Begrenzing van de zonnevelden wordt gerealiseerd door natuurlijke elementen zoals struweel, hagen en of watergangen.
- De bebouwde oppervlakte van een terrein waar een grondgebonden zon-pv opstelling aanwezig is, mag maximaal 75% bedragen[25], zodat de bodem voldoende lichtinval en watertoevoer heeft[26]. Indien gelegen in een weidevogelrijk gebied dient getoetst te worden of een zonneveld niet in strijd is met de betreffende waarden die in dit soort gebieden worden beschermd.
- Indien gelegen in een weidevogelgebied met beschermingscategorie 2 dienen alternatieven onderzocht te worden ter compensatie voor verloren gegane weidevogelgebied.
- Ingediende plannen dienen te beschikken over opslagmogelijkheden voor stroom. Bij het maken van het ontwerp heeft afstemming plaatsgevonden met de netbeheerder. Initiatiefnemer maakt inzichtelijk hoe het plan past qua netcapaciteit (inclusief aftoppen en opslag).
- Elk grootschalig zonneveld moet aantoonbaar een bijdrage leveren aan meervoudig ruimtegebruik en/of multifunctionaliteit. In Bijlage C zijn de ruimtelijke opgaven voor de gemeente Nieuwkoop beschreven.
- Initiatiefnemers dienen advies te vragen aan de leidingbeheerder indien het zonneveld en bijbehorende installaties zijn gelegen binnen een afstand van 200 meter tot gastransportleidingen en overige stalen buisleidingen voor transport van stoffen. Zonnevelden en bijbehorende voorzieningen zoals draagconstructies en funderingen en aardingen zijn in geen geval toegestaan binnen de belemmeringenstrook van 5 meter aan weerszijde van de buisleiding.
- De afstand van zonnevelden tot (bestaande) woningen van derden dient minimaal 30 meter te bedragen. Deze afstand geldt niet voor de woning die in het kader van eigen gebruik een binding heeft met het zonneveld.

[25] Het maximaal bebouwde oppervlakte van 75% is niet van toepassing op objecten in het landelijk gebied (trede 3), waaronder de voormalige stortplaats bij Woerdense Verlaat.

[26] Zie ook het rapport Gedragscode Zon op Land pdf (overheid.nl).

- Ter voorkoming van geluidhinder dienen transformatoren (tot een vermogen van 10 MVA) op ten minste 30 meter van woningen van derden te worden geplaatst[27].
- Hinder als gevolg van glinstering en lichtschittering moet worden voorkomen.
- Omwonenden binnen een afstand van 350 meter tot het project moeten op de hoogte worden gebracht van het project. De afstand van 350 meter wordt gemeten vanaf de dichtstbijzijnde rand van het project tot de gevel van de woning/rand van het bouwvlak.
- Voor initiatiefnemers van grootschalige zonnevelden groter dan 5 hectare geldt een monitoringsverplichting. Door middel van periodieke verslaglegging dienen initiatiefnemers de jaarlijkse elektriciteitsproductie, opslag en levering vast te leggen en aan te tonen dat de projecten blijven voldoen aan de genoemde voorwaarden uit het beleidskader (o.a. tegengaan hinder en toepassen ecologisch beheer). Initiatiefnemers van deze projecten voeren daarnaast een nulmeting uit ter vaststelling van de situatie voorafgaand aan de inrichting van het projectgebied. De monitoringsverplichting en verslaglegging worden vastgelegd in de voorschriften van de omgevingsvergunning. Rapportage vindt plaats aan het bevoegd gezag.
- Bij beëindiging van de exploitatie van een zonnestroominstallatie dienen de zonnepanelen en bijbehorende voorzieningen te worden verwijderd, hergebruikt of afgevoerd naar een erkende verwerker.

5.5 Ontwerpprincipes grootschalige zonnevelden (algemeen)

Voor het inpassen van zonnevelden in het landschap wordt – naast uit het zicht houden – met het volgende rekening gehouden:

- De bestaande verkavelingsstructuur wordt behouden.
- Landschapspatronen worden niet gewijzigd.
- De realisatie van zonnevelden is ‘natuurinclusief’. Er wordt altijd ruimte gereserveerd voor flora en fauna.
- De begrenzing van de zonnevelden wordt gerealiseerd door natuurlijke en gebiedseigen elementen zoals struweel, hagen en/of watergangen met natuurvriendelijke oevers. Wanneer hekwerken nodig zijn dan worden deze landschappelijk ingepast.

Voor de landschappelijk inpassing van een zonneveld zijn de volgende ontwerpprincipes leidend:

1. Lage opstelling

Het Nieuwkoopse landschap is zeer open van karakter. Om deze kernkwaliteit te behouden krijgen de zonnepanelen op het land een lage opstelling (onder ooghoogte).

[27] Een richtafstand van 30 m is gebaseerd op de richtafstand die volgt uit de VNG publicatie Bedrijven en milieuzonering. Voor transformatoren tot een vermogen van 10 MVA moet, op basis van de richtafstandenlijst, een richtafstand van 30 m worden aangehouden ten opzichte van milieugevoelige bestemmingen in ‘rustig buitengebied’. Deze afstand geldt in principe tot het bouwvlak van de gevoelige bestemming.

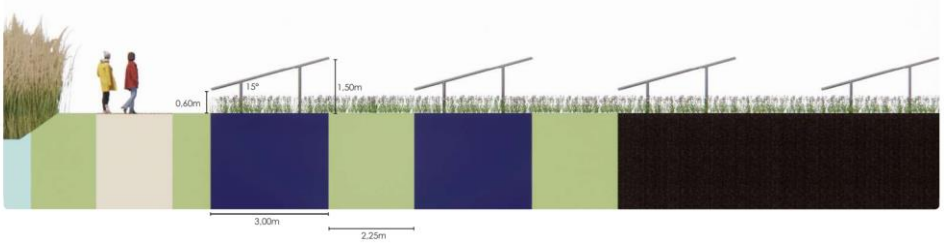
- Leidend principe voor het open landschap is dat de openheid van het landschap geborgd is, dit wordt gedaan door middel van lage opstelling (maximaal 1,5 meter hoog) waarbij de zichtlijn over de panelen intact blijft.
- De panelen zijn zoveel mogelijk zuidgeoriënteerd en volgen de richting van het landschap.
- Bouwwerken voor nutsvoorzieningen worden uit het directe zicht geplaatst.

2. Levend maaiveld

De bodemkwaliteit moet zoveel mogelijk behouden blijven voor een gezond bodemleven en een goede waterhuishouding. De zonnepanelen moeten voldoende afstand ten opzichte van elkaar hebben, zodat zonlicht de bodem kan bereiken en hemelwater beter in de bodem opgenomen kan worden:

- De panelen staan op minimaal 0,6 meter van de grond met een tussenruimte van minimaal 2,25 meter tussen de draagtafels.
- Er wordt ecologisch (maai)beheer toegepast. Voor het onderhoud worden geen pesticiden of herbiciden gebruikt, tenzij dit van overheidswege gevraagd wordt om bepaalde plagen te bestrijden.

Figuur 9 **Visuele weergave levend maaiveld**

3. Biodiversiteit

Nieuwkoop wil de soortenrijkdom van de natuur behouden en vergroten. Bij het inpassen van zonnevelden in het landschap zal ruimte vrijgemaakt moeten worden voor natuur en groen. Ook zal het beheer zodanig ingericht moeten worden dat de ruimte voor biodiversiteit gehandhaafd blijft:

- Bij elke ontwikkeling wordt er gewerkt aan het verbeteren van de biodiversiteit, zoals het realiseren van gebiedseigen grasmengsel in combinatie met ecologisch beheer.
- Eventuele verhardingen zijn waterdoorlatend en bieden kans voor gras om in te groeien.

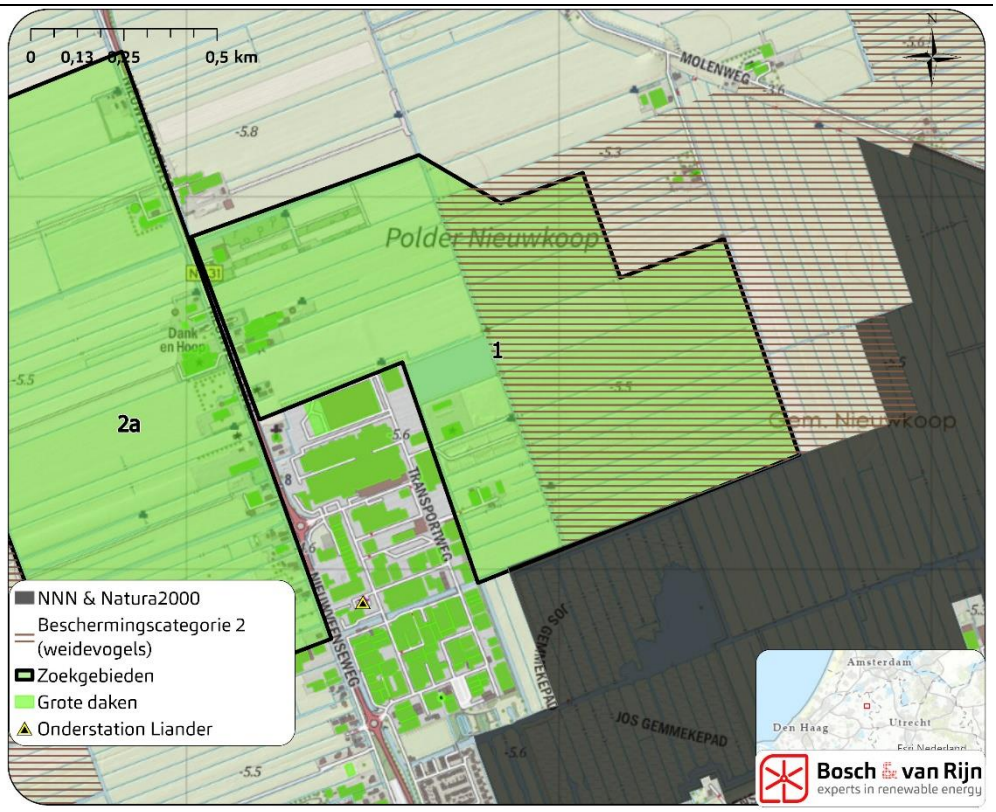
5.6 Ontwerpprincipes zonnevelden per zoekgebied

Per zoekgebied zijn landschappelijke ontwerpen gemaakt om een beeld te geven van de inpassingsmogelijkheden van een zonneveld in een type landschap. Initiatiefnemers worden geacht de uitgangspunten, voorwaarden en ontwerpprincipes mee te nemen in hun plannen.

5.6.1 *Zoekgebied De Olm (gebied 1)*

Dit zoekgebied ligt tegen het bedrijventerrein De Olm aan, heeft een agrarische functie en grenst zuidelijk aan het natuurgebied Ruygeborg (NNN gebied). De reden waarom dit gebied als zoekgebied in het beleidskader is opgenomen, is terug te vinden in paragraaf 3.3.1.

Figuur 10 **Zoekgebied De Olm (gebied 1)**

Gebiedsspecifieke aandachtspunten

- Vraag en aanbod kunnen mogelijk bij elkaar gebracht worden (levering aan bedrijven op het bedrijventerrein).
- De afstand tot het onderstation is klein wat de financieel haalbaarheid van een zonneveld ten goede komt.
- De luwte van het bedrijventerrein kan benut worden om het zonneveld aan het zicht te onttrekken (visuele afscherming door de bestaande situatie).
- Een koppeling met andere opgaven is denkbaar (klimaatadaptatie, natuurdoelen) via het combineren van zonnepanelen op water (meer waterberging), kleinschalige bebossing (aan de bedrijvenkant) en riet (tegen de grens van Ruygeborg aan).
- Evenwichtige aandacht voor de verschillende voorwaarden (natuur, groen, productie, multifunctioneel gebruik, open landschap).
- Voor de landschappelijke inpassing is oog voor natuurwaarden (riet/moerasvogels, weidevogels); er wordt gestreefd naar een geïntegreerd natuurlijk perspectief.

Uitgangspunten en voorwaarden grootschalige zonnevelden
De uitgangspunten, voorwaarden en algemene ontwerpprincipes voor grootschalige zonnevelden, zoals omschreven onder paragraaf 5.3, 5.4 en 5.5 zijn van toepassing op dit gebied.

Aanvullende voorwaarde
Voor dit zoekgebied moet een ecologische onderbouwing worden aangeleverd.

Ontwerpprincipes voor zoekgebied De Olm (gebied 1)
- Het zonneveld wordt aan het zicht onttrokken door aan de zijde van het bedrijventerrein natuurlijke elementen als houtsingels en bosschages in te passen.
- In de open polder wordt het zonneveld omzoomd met brede rietzomen met overjarig riet. Watergangen binnen het zonneveld worden natuurvriendelijk ingericht.
- Ook aan het lint (de Nieuwveenseweg) worden houtsingels ingezet om het zonneveld aan het zicht te onttrekken. De houtsingels liggen in het verlengde van de erfbeplantingen. In de open polder worden rietzomen toegepast. Het zonneveld wordt achter de erven gesitueerd, op afstand van bestaande bebouwingen en/ of doorgaande structuren. Hierdoor blijven doorkijken op het landschap gehandhaafd.
- Dit gebied grenst aan de natuurgebieden Ruygeborg 1 en 2. Met de ontwikkeling van een zonneveld worden natuurwaarden nagestreefd die een bijdrage leveren aan de natuurwaarden van het gebied als geheel. Dit moet onderbouwd worden, bijvoorbeeld door middel van een ecologisch onderzoek. De ecologische onderbouwing dient inzicht te geven in de bestaande situatie (soortenrijkdom, vitaliteit bodem), waar alternatieven liggen voor compensatie (met name voor weidevogels) en inzicht bieden hoe natuurwaarde kan worden gecreëerd voor het aangrenzende drassige NNN gebied.

Voor voorbeelduitwerkingen en toelichting op ruimtelijke criteria wordt verwezen naar het rapport landschappelijke inpassing zonnevelden Nieuwkoop (E).

5.6.2 *Zoekgebied Nieuwkoop Zuid (gebied 2a)*

Dit zoekgebied ligt ten westen van het bedrijventerrein De Olm en ligt in het open veld achter lintbebouwing. Het heeft een agrarische functie (voornamelijk veeteelt).

Figuur 11 **Zoekgebied Nieuwkoop Zuid (gebied 2a)**

Gebiedsspecifieke aandachtspunten

- Vraag en aanbod kunnen mogelijk bij elkaar gebracht worden (levering aan bedrijven op het bedrijventerrein).
- De afstand tot het onderstation is klein wat de financieel haalbaarheid van een zonneveld ten goede komt.
- Een zo efficiënt mogelijk gebruik van de oppervlakte is gewenst om landbouwgrond elders te blijven benutten voor agrarische functies in het gebied. Het efficiënt gebruik kan bevorderd worden door het benutten van koppelkansen (meervoudig ruimtegebruik/ multifunctionaliteit).
- Voor de landschappelijke inpassing dient de openheid van het landschap behouden te blijven en is er oog voor natuurwaarden (weidevogels); de westrand van het deelgebied grenst namelijk aan weidevogelgebied (beschermingscategorie 2).
- Bij de aanleg van nieuwe oppervlaktewater, vergroting van de waterdiepte van watergangen en retourbemaling moet rekening worden gehouden met het opbarstrisico. Bij de omgevingsvergunningaanvraag moet door middel van een opbarstberekening worden aangetoond of opbarsting van de (water)bodem kan plaatsvinden of niet.

Uitgangspunten en voorwaarden grootschalige zonnevelden

De uitgangspunten, voorwaarden en algemene ontwerpprincipes voor grootschalige zonnevelden, zoals omschreven onder paragraaf 5.3, 5.4 en 5.5 zijn van toepassing op dit gebied.

Ontwerpprincipes voor zoekgebied Nieuwkoop Zuid

- Aan het lint (de Nieuwveenseweg) worden houtsingels ingezet om het zonneveld aan het zicht te onttrekken. De houtsingels liggen in het verlengde van de erfbeplantingen. In de open polder wordt het zonneveld omzoomd met brede rietzomen met overjarig riet. Watergangen binnen het zonneveld worden natuurvriendelijk ingericht.
- De zonnepanelen krijgen een lage opstelling (max. 1,5 meter). De combinatie van houtsingels, overjarig riet, natuurvriendelijke oevers en lage opstelling zorgt ervoor dat de zonnepanelen grotendeels aan het zicht worden onttrokken. Door de houtsingels zal het lint enigszins verdichten. De polder zelf behoudt de kenmerkende openheid.
- Het zonneveld wordt achter de erven gesitueerd, op afstand van bestaande bebouwingen en/ of doorgaande structuren. Hierdoor blijven doorkijken op het landschap gehandhaafd.
- Aan de westzijde dient bij de inpassing van het zonneveld rekening gehouden te worden met het weidevogelgebied. De constructie met zonnepanelen moet zodanig zijn ontworpen dat deze predatoren, van weidevogels en weidevogellegsels, zoveel mogelijk weert.

Voor voorbeelduitwerkingen en toelichting op ruimtelijke criteria wordt verwezen naar het rapport landschappelijke inpassing zonnevelden Nieuwkoop (Bijlage E).

5.6.3 *Zoekgebied Woerdense Verlaat (gebied 6)*

Dit zoekgebied betreft een voormalige stortplaats welke is afgedicht met folie met daarbovenop een laag grond (afdeklaag). Het heeft een agrarische functie (grasland). De voormalige stortplaats heeft geen nuttige bestemming. De afdeklaag is arme grond en de opbrengst van het maaisel is gering. Door op de stort en tegen het talud aan zonnepanelen te plaatsen, krijgt dit gebied een nuttige bestemming.

Figuur 12 **Zoekgebied Woerdense Verlaat (gebied 6)**

Gebiedsspecifieke aandachtspunten

- Op de stort en tegen het talud aan kan een sterk verdicht zonneveld worden aangelegd met een hoge productie. Tegelijkertijd biedt dat een mogelijkheid om meer groen en natuur te realiseren aan de randen van de voormalige stort. Dit om een zonneveld (en de stortbult) zoveel mogelijk aan het zicht te onttrekken.
- De provincie beschouwt deze voormalige stortplaats als laag (trede 3) op de zonneladder (vergunning op basis van ruimtelijke criteria).
- De afstand tot de onderstations is groot (meer dan 8 km van het gebied af).
- Bij een ontwikkeling is er aandacht voor het voorkomen van hinder en het beperken van milieurisico's (bijvoorbeeld het intact houden van de folieafdichting bij het plaatsen van zonnepanelen op de stort).
- Een planontwikkeling in het gebied kan niet tot stand komen zonder dat de inwoners, dorpsraad en/of (energie)coöperatie daar actief bij betrokken is.

Uitgangspunten en voorwaarden grootschalige zonnevelden

De uitgangspunten, voorwaarden en algemene ontwerpprincipes voor grootschalige zonnevelden, zoals omschreven onder paragraaf 5.3, 5.4 en 5.5 zijn van toepassing op dit gebied. Ten aanzien van het gestelde maximaal bebouwde oppervlakte van 75% is deze niet van toepassing op de voormalige stortplaats bij Woerdense Verlaat. Dit wordt beschouwd als een object in het landelijk gebied (trede 3) waar een grotere dichtheid aan panelen, meer dan 75% bebouwd oppervlak, op de stort en taluds mogelijk is.

Aanvullende voorwaarden

- Nieuwkoop beschouwt de voormalige stortplaats als laag op de zonneladder, maar wel met een grote impact op de dorpsgemeenschap. Dit gebied wordt dan ook beschouwd als een grootschalige ontwikkeling waar alleen toetsen op ruimtelijke criteria niet volstaat (volgt gebiedsgericht spoor).
- Bij ontwikkeling van een zonneveld op de voormalige stort dient een nazorgplan voor de stort deel uit te maken van het projectplan. In dit plan wordt beschreven hoe in de nazorgfase de emissies en risico's optimaal worden beheerst. De nazorg bestaat uit controleren, onderhouden en vervangen van de getroffen voorzieningen (technische nazorg).

Ontwerpprincipes voor zoekgebied Woerdense Verlaat

- Op de stort en de taluds van de stort kan een zonneveld worden gerealiseerd. Bestaande en nieuwe houtsingels nemen de panelen uit het zicht. Bij planontwikkeling voor een zonneveld op de stort en taluds, kan ook de ruimte tussen het west-talud en het bedrijventerrein benut worden.
- Rondom de stort zijn gronden nodig om meer groen en natuur te realiseren. Dit is nodig om zonnepanelen op de stort en taluds zoveel mogelijk aan het zicht te onttrekken. Deze gronden zijn als oriëntatiegebied op de kaart ingetekend als onderdeel van een integraal natuur- en landschapsontwerp voor de inrichting van de stort.

Voor voorbeelduitwerkingen en toelichting op ruimtelijke criteria wordt verwezen naar het rapport landschappelijke inpassing zonnevelden Nieuwkoop (Bijlage E).

5.7 Maatschappelijke criteria grootschalige zonnevelden

Gemeente Nieuwkoop hecht niet alleen veel waarde aan een goede ruimtelijke ordening maar ook aan draagvlak voor projecten met grote maatschappelijke impact, zoals grootschalige zonnevelden. In de paragrafen 5.7.1 en 5.7.2 is beschreven hoe de gemeente aankijkt tegen het betrekken van de lokale omgeving bij plannen rondom zonnevelden en welke vormen van financiële participatie toegepast kunnen worden. In deze twee paragrafen zijn de maatschappelijke criteria genoemd waar initiatiefnemers van zonnevelden rekening mee moeten houden.

5.7.1 *Betrekken van de lokale omgeving*

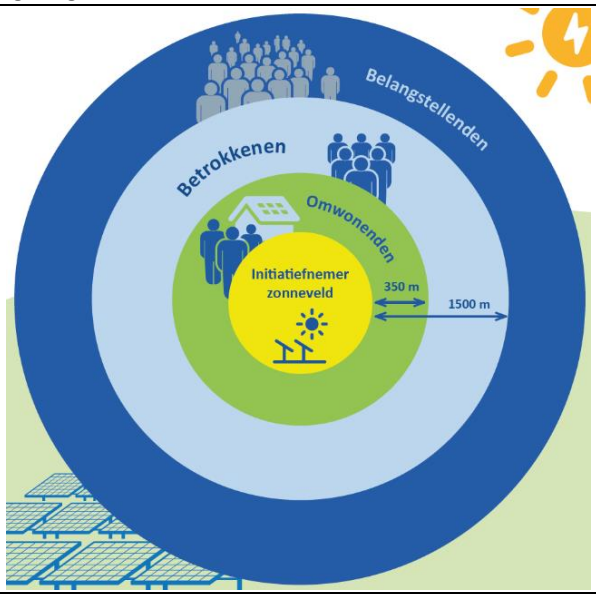
Initiatiefnemers hebben een inspanningsplicht om de lokale omgeving te betrekken bij haar plannen rondom grootschalige zonnevelden (trede 4 zonneladder). Dit volgt logischerwijs uit de Omgevingswet die een brede participatie als norm stelt maar helpt initiatiefnemers tevens om tot een landschappelijke inpassing te komen van zonnevelden en het geeft meer draagvlak als een ontwikkeling hinder beperkt of weet weg te nemen.

Hoe dichter inwoners bij een beoogd zonneveld wonen, hoe groter de impact op hun leefomgeving kan zijn. Hoe ver de invloedsfeer van een zonneveld reikt, verschilt per ontwikkeling.

In Figuur 13 is gevisualiseerd hoe de gemeente de lokale omgeving indeelt.

- Omwonenden: Inwoners die binnen een straal van 350 meter om het beoogde zonneveld heen wonen (vanuit de rand van het zonneveld gemeten) én zicht hebben op of grenzen aan het veld.
- Betrokkenen: Inwoners, lokale ondernemers en (belangen) organisaties die zich binnen een straal van 1.500 meter van het beoogde zonneveld bevinden en/of in een dorp wonen die geheel of deels binnen dat bereik valt.
- Belangstellenden: Inwoners, lokale ondernemers en (belangen)organisaties binnen de gehele gemeente Nieuwkoop.

Figuur 13 **Betrekken lokale omgeving**

De omgevingsparticipatie met omwonenden en betrokkenen richt zich niet alleen op inpassing van zonnevelden in het landschap en het beperken van hinder, maar ook dat de geproduceerde elektriciteit zoveel mogelijk lokaal terecht komt. Dit kan door:

- De geproduceerde stroom zoveel mogelijk te koppelen aan de eigen (lokale) energievoorziening, zodat de lokale afnemer van stroom profiteert.
- De financiële baten van een zonneveld lokaal te delen, zodat inwoners kunnen profiteren van de opbrengst van een zonneveld.

Het laatstgenoemde punt raakt het rechtvaardigheidsprincipe: De gemeente wil dat binnen haar gemeentegrenzen de lusten en lasten van een zonneveld eerlijk worden verdeeld (paragraaf 5.7.2). Dat betekent bijvoorbeeld niet dat de initiatiefnemer alle lusten krijgt, maar dat ook een deel lokaal terecht komt. Voor dat lokale deel in een project staan vervolgens inwoners, die zich in de buurt van een grootschalig zonneveld bevinden (omwonenden en betrokkenen), vooraan in de rij om financieel deel te nemen. Als er dan nog financiële ruimte over is, is deze beschikbaar voor andere belangstellenden binnen de gemeente en zo nodig vervolgens voor belangstellenden in omliggende gemeenten.

In de planvormingsfase is de initiatiefnemer aan zet om zijn plannen te presenteren en informatie op te halen uit de omgeving. Om daarin de lokale omgeving zo goed mogelijk bij te betrekken, stelt de initiatiefnemer – als onderdeel van het plan - een participatieplan op en deelt deze met de gemeente. In het participatieplan staat beschreven hoe omwonenden betrokken worden bij het initiatief en op welke wijze invulling gegeven wordt aan lokaal eigendom en overige vormen van financiële participatie. Het participatieplan maakt deel uit van een projectplan. Op basis van het projectplan weegt de gemeente af of het initiatief aan de ruimtelijke en maatschappelijke criteria voldoet. Na afloop van het participatieproces informeert de initiatiefnemer – via een verslag - welke inbreng vanuit de omwonenden en betrokkenen zijn overgenomen en een plek hebben gekregen in het plan.

Voorwaarden omgevingsparticipatie

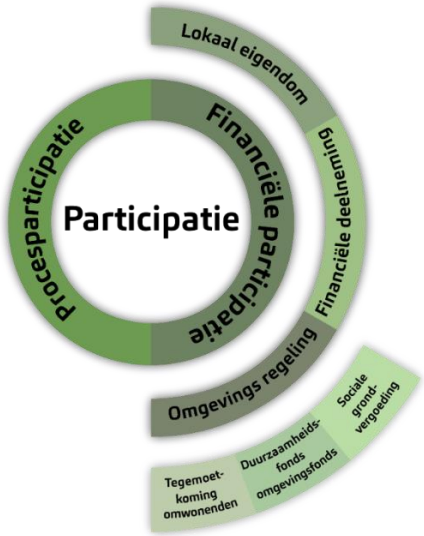
- Initiatiefnemer koppelt zijn participatieproces aan het proces dat de gemeente voert (paragraaf 5.9) tenzij de gemeente te kennen geeft dat zij afziet van dit proces.
- Initiatiefnemer stelt een participatieplan op als onderdeel van een projectplan. In het plan staat beschreven op welke wijze omwonenden, betrokkenen en andere belanghebbenden in de planvormingsfase en het ontwerp van het zonneveld worden betrokken.
- In het participatieplan maakt Initiatiefnemer inzichtelijk welke wensen, behoeften, zorgen en bezwaren leven in de omgeving en op welke wijze deze zijn verwerkt.
- Initiatiefnemer treedt in contact met pachters en huurders om uit te sluiten dat ze niet onevenredig geschaad worden door de komst van het zonneveld. Als het agrarisch bedrijf van de pachter daardoor niet meer levensvatbaar is, zorgt de initiatiefnemer ervoor dat de pachter vervangende grond kan pachten of op een andere manier compensatie krijgt.

5.7.2 *Financiële participatie*

De gemeente zet in op drie vormen van financiële participatie binnen projecten met betrekking tot grootschalige zonnevelden (zie Figuur 14):

- Lokaal eigendom
- Financiële deelneming
- Omgevingsregeling

Figuur 14 Schematisch overzicht vormen van financiële participatie

Lokaal eigendom

In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat bij de ontwikkeling van duurzame energieprojecten voor de lokale opwek van stroom met behulp van zon en wind wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom. Het percentage van 50% weerspiegelt de gelijkwaardige verhouding tussen initiatiefnemer (die te gast is in het gebied) en de lokale omgeving.

Gemeente Nieuwkoop definieert lokaal eigendom als volgt: inwoners en lokale ondernemers zijn collectief (mede) eigenaar van een zonneveld en hebben zeggenschap over de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het zonneveld, inclusief (een deel van) de opbrengsten. Het collectief zal dus in organisatie en (rechts)vorm een coöperatief karakter dienen te hebben. De initiatiefnemer zal dat 'coöperatieve' en lokale karakter van het collectief (voor het genoemde minimale percentage lokaal eigendom) moeten aantonen. Een collectief dat zich kwalificeert als een hernieuwbare energiegemeenschap[28] betreft in ieder geval een organisatie en vorm die de gemeente als 'coöperatief' kwalificeert. In dat kader passen dan ook lokale energie-, wijk- of gebiedscoöperaties binnen deze definitie.

Uitgangspunt lokaal eigendom
Gemeente Nieuwkoop streeft naar:

- Minimaal 50% lokaal eigendom bij de ontwikkeling van grootschalige zonnevelden.
- Aanvullend op 50% lokaal eigendom, ruimte voor financiële deelneming, omgevingsfonds en/of omwonendenregeling.

Als er sprake is van lokaal eigendom kunnen inwoners en bedrijven deelnemen (als lid, aandeelhouder of anderszins) in de (rechts)vorm die voor dat deel van het plan wordt georganiseerd waarvoor lokaal eigendom aan de orde is.

Financiële deelneming
Indien lokaal eigendom niet – of in mindere mate - haalbaar is dan is het aan de initiatiefnemer(s) om ruimte te bieden voor vormen van financiële deelneming voor inwoners en lokale ondernemers, zoals een obligatieregeling. In dat geval heeft de initiatiefnemer volledig zeggenschap over het project en daarmee ook over de wijze waarop financiële regelingen worden ingezet. De risico's liggen in dat geval volledig bij de initiatiefnemer als ontwikkelende partij. De risico's voor de deelnemers aan een financiële deelneming zijn afhankelijk van het ontwikkelstadium van het project en het moment waarop zij kunnen deelnemen.

Omgevingsregelingen
Een derde vorm van financiële participatie bestaat uit profijtregelingen die ofwel vooraf worden vastgesteld ofwel afhankelijk worden gemaakt van de jaarlijkse winst in een project. Bekende vormen zijn afdrachten aan een omgevingsfonds of duurzaamheidsfonds. Het komt ook voor dat een profijtregeling op individuele basis wordt afgesproken, gekoppeld aan een adres; als tegemoetkoming voor omwonenden. Als alternatief voor een fonds kunnen ook directe maatregelen worden afgesproken zoals de aanleg van nieuwe natuur of een recreatieve paden. De omvang van een omgevingsregeling hangt samen met de grootte van een project en de specifieke businesscase. Omgevingsregelingen en beide overige vormen van financiële participatie kunnen naast elkaar bestaan. Een bijzondere vorm van een omgevingsregeling betreft het model voor sociale grondvergoeding. In dat model wordt niet alleen een grondretributie afgesproken met de grondeigenaar die een

[28] De gemeente baseert zich wat betreft de uitleg van dit concept op de Elektriciteitsrichtlijn en Richtlijn Hernieuwbare Energie en de omzetting in (het concept van) de Energiewet (artikel 2.4 in het wetsvoorstel)

vergoeding krijgt voor het verlenen van het recht van opstal op zijn grond maar ontvangen ook eigenaren van aangrenzende percelen een vergoeding.

Voorwaarden financiële participatie

- Initiatiefnemer maakt inzichtelijk welke inspanningen zijn geleverd om met één of meer omgevingspartijen invulling te geven aan het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom. Initiatiefnemer beschrijft de plannen die zijn gemaakt over de samenwerking met een omgevingspartij en hoe geborgd wordt dat die ook tot uitvoering komen. Als afspraken over lokaal eigendom niet mogelijk zijn gebleken, wordt daarvoor een onderbouwing gegeven.
- Initiatiefnemer doet een voorstel voor financiële participatie, inclusief financiele regelingen, dat tijdens het participatieproces wordt besproken met de omgeving.
- Afspraken over financiële participatie landen in de Anterieure Overeenkomst (AOK) dan wel Participatieovereenkomst die gelijktijdig met de AOK wordt ondertekend.

5.8 Nieuwkoopse routes naar lokaal eigendom

Gemeente Nieuwkoop ziet twee routes die aansluiten op de sterke betrokkenheid van dorpsgemeenschappen bij ontwikkelingen rond zonnevelden die impact hebben op hun leefomgeving. Dat zijn routes, die voorafgaand of gelijktijdig met de plannen van initiatiefnemers, worden ingezet en die tot doel hebben om het streven naar 50% lokaal eigendom te laten slagen. Die routes zijn (in volgorde van toepassing):

1. Greendeal in combinatie met een energiegemeenschap.
2. Maatschappelijke tender.

De gemeente zal eerst in overleg met grondeigenaren, agrariërs, mogelijke initiatiefnemers en andere belanghebbenden op zoek gaan naar manieren waarop het streven naar het minimale percentage lokaal eigendom alsmede de andere uitgangspunten van haar beleid kunnen worden gehaald. Indien blijkt dat de Greendeal vanuit voorgaande uitgangspunten niet tot het resultaat leidt dat de gemeente met dit beleid wenst te bereiken, kan zij de maatschappelijke tender als instrument toepassen. In bijlage F zijn de verschillende routes naar lokaal eigendom beschreven.

Voor de verschillende zoekgebieden De Olm (103 ha), Nieuwkoop Zuid 2a (122 ha) en Woerdense Verlaat (12 ha) worden in onderstaande paragrafen de instrumenten Green Deal, energiegemeenschap en maatschappelijke tender toegelicht.

5.8.1 *Green Deal*

Een Green Deal is een overeenkomst tussen overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven waarin afspraken worden gemaakt over de ontwikkeling van een zonneveld in één van de zoekgebieden. Met een Green Deal, die door alle betrokken partijen in het gebied wordt ondertekend, kunnen afspraken over lokaal eigendom en financiële participatie worden geborgd. De ondertekening van de

Green Deal vormt de start van de samenwerking tussen alle bij het zonneveld betrokkenen in het gebied. In de Green Deal worden taken en verantwoordelijkheden van betrokken partijen bij de haalbaarheid, ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het zonneveld vastgelegd.
Een Green Deal zou er voor de ontwikkeling van een zonneveld in de gemeente Nieuwkoop als volgt uit kunnen zien:

- Afspraken over de vorming van een energiegemeenschap (als verschijningsvorm van lokaal eigendom.
- Afspraken over andere vormen van financiële participatie door inwoners en bedrijven anders dan lokaal eigendom.
- Afspraken over de rollen en verantwoordelijkheden van betrokken partijen.
- Afspraken over het nakomen van de ruimtelijke en maatschappelijke voorwaarden uit het beleidskader zonne-energie.
- Afspraken over het respecteren van de ontwerpprincipes voor zonnevelden, algemeen en specifiek voor het betreffende zoekgebied.
- Het vastleggen van de uitkomsten van het gebiedsproces om tot ontwikkeling van een zonneveld te komen.
- Het opstellen van een participatieplan als onderdeel van het projectplan.

Gemeente Nieuwkoop zet bij voorkeur de Green Deal in als intentieovereenkomst waarmee lokale organisaties (denk aan bedrijven, energie- wijk en/of gebiedscooperaties of anderszins) en grondeigenaren zich committeren aan afspraken over de ontwikkeling in een bepaald gebied en daarin met elkaar willen samenwerken. Vanuit deze samenwerking (bijvoorbeeld in de vorm van een energiegemeenschap) kunnen overeenkomsten afgesloten worden met initiatiefnemers van zonnevelden.

5.8.2 *Energiegemeenschap*

De energiegemeenschap vindt haar oorsprong in Europese Richtlijnen. In die richtlijnen wordt onderscheid gemaakt tussen energiegemeenschappen en zogenaamde hernieuwbare energiegemeenschappen. Dat onderscheid komt ook terug in het wetsvoorstel voor de Energiewet.[29] Daar wordt de laatste categorie aangehaald als ‘energiegemeenschappen die hernieuwbare energieprojecten ontwikkelen’. Het beleidskader gaat in op deze laatstgenoemde categorie.

In een energiegemeenschap werken burgers, bedrijven en de overheid samen aan de energietransitie. Zij hebben gezamenlijk de zeggenschap over, en het eigendom van, duurzame energieprojecten die lokale energie produceren. De energiegemeenschap moet volgens Europese Richtlijnen één of meerdere rollen op de energiemarkt kunnen invullen: productie, transport, distributie en/of levering van energie. Vanuit de Europese Unie is bepaald dat energiegemeenschappen dezelfde kansen hebben op de energiemarkt als alle andere partijen die actief zijn of worden op die markt.

[29] Dit wetsvoorstel heeft alleen betrekking op elektriciteit en/of aardgas.

De energiegemeenschap is een entiteit die niet gericht is op het maken van winst en die ten behoeve van haar leden of aandeelhouders activiteiten op de energiemarkt verricht; dit met als hoofddoel het bieden van economische, sociale of milieuvoordelen voor haar leden, aandeelhouders of aan de omgeving waar ze werkzaam is. De energiegemeenschap kent dus leden en aandeelhouders die zich organiseren in een BV of een (coöperatieve) vereniging.[30] De feitelijke zeggenschap bij een energiegemeenschap ligt bij de leden of aandeelhouders. Van belang is het nabijheidsprincipe. De leden of aandeelhouders moeten zich in de nabije omgeving van de duurzame energieprojecten bevinden en moeten de energiegemeenschap besturen. Doen ze dat niet (dus niet in de nabijheid), dan bestaat het risico dat de entiteit niet in aanmerking komt om als energiegemeenschap gekwalificeerd te worden. Voor het nabijheidsprincipe gaat de gemeente uit van een invloedsfeer van een zonneveld en betrokkenen die (1) zich binnen een straal van 1.500 meter van het beoogde zonneveld bevinden en/of (2) in een dorp wonen die geheel of deels binnen dat bereik valt (paragraaf 5.7.1, Figuur 13).

Kenmerken van een energiegemeenschap:

- Een energiegemeenschap is een doorontwikkeling van het model waarbij een opwekinstallatie voor duurzame energie (mede) in eigendom is van een partij die de omgeving vertegenwoordigt, zoals een energiecoöperatie of een gebiedscoöperatie.
- Bij een energiegemeenschap hebben burgers, bedrijven en/of overheid zelf een zonneveld (deels) in eigendom en daar zeggenschap over.
- Het zonneveld produceert elektriciteit die via de energiegemeenschap aan de lokale burgers, bedrijven en overheid wordt geleverd.[31]

5.8.3 *Maatschappelijke tender*

Indien het gebiedsproces dat is doorlopen voor een zoekgebied via de route Green deal/ Energiegemeenschap niet tot het gewenste resultaat komt, voorziet de gemeente in een alternatief met de maatschappelijke tender. Met dit instrument organiseert de gemeente een openbare inschrijving voor het verdelen van het schaarse publieke recht om een zonneveld te mogen bouwen en exploiteren.

Productieplafond
In de tender(s) gaat (gaan) het om een verdeling van schaarse locaties die optellen tot een opwekdoel van maximaal 0,06 TWh per jaar aan zonnevelden in 2030 (de overige 0,02 TWh wenst de gemeente op grote daken te realiseren). Dit opwekdoel sluit aan op de geprognotiseerde maximale ruimte die de netbeheerders tot 2030 hebben qua netcapaciteit en aansluitmogelijkheden op de verschillende

[30] In de Energiewet wordt ook de optie open gehouden dat de energiegemeenschap een personenvennootschap is. Voor de leesbaarheid wordt in dit beleidskader niet op dat model (met vennoten) ingegaan. Het wordt niet uitgesloten dat de energiegemeenschap de vorm krijgt van een personenvennootschap.

[31] In de Energiewet staat beschreven dat een energiegemeenschap bijvoorbeeld ook zonder leveringsvergunning van de ACM aan kleinverbruikers zou mogen leveren; dit omdat geacht wordt dat een energiegemeenschap door de vorm al haar leden en/of aandeelhouders beschermt.

verdeelstations. Het productieplafond is als begrenzing opgenomen in het raadsbesluit van 3 juni 2021 (nummer 2021-053, punt 1a): *Nieuwkoop hanteert een productieplafond van 0,08 TWh duurzame elektriciteit per jaar op land in 2030.* Dit sluit aan op het vastgestelde streefdoel uit het Beleidskader Duurzaamheid ter hoogte van 0,08 TWh productie van groene stroom in 2030.

Regie houden
Met behulp van een maatschappelijke tender kan de gemeente regie houden op het realiseren van zonnevelden op haar grondgebied. Ook voorkomt het de behandeling van individuele plannen waarbij per initiatief moet worden bepaald of medewerking kan worden verleend.

De inzet van een maatschappelijke tender biedt de gemeente de volgende mogelijkheden:

- Een tender biedt de mogelijkheid om vroegtijdig initiatiefnemers of partijen met grondpositie uit te dagen om een samenwerking met de omgeving aan te gaan. De mate waarin deze samenwerking vorm wordt gegeven, kan in een tender worden beoordeeld. Op deze manier kunnen inspanningen voor het organiseren van meervoudig ruimtegebruik/ multifunctionaliteit en vormgeven van lokaal eigendom worden beloond.
- Met een tender wordt competitie georganiseerd tussen initiatiefnemers die de strijd aangaan voor het verkrijgen van een schaars publiek recht. De tender moet leiden tot kwalitatief hoogwaardige plannen in de strijd om punten die zijn te verdienen bij de beoordeling van inschrijvingen (punten voor ruimtelijke kwaliteit, multifunctionaliteit, samenwerking en lokale inbreng).
- Met een tender hebben alle initiatiefnemers in de voor de tender aangewezen gebieden (zoekgebieden voor zonnevelden) gelijke kansen om in aanmerking te komen voor de schaarse rechten.

De gemeente kiest voor een stimulerende en aanjagende rol bij het realiseren van lokaal eigendom. Via het uitschrijven van een maatschappelijke tender neemt de gemeente actief de regie om in de zoekgebieden te komen tot concrete projecten die zijn afgestemd met de omgeving en zijn voorzien van een plan voor landschappelijke inpassing en financiële participatie.

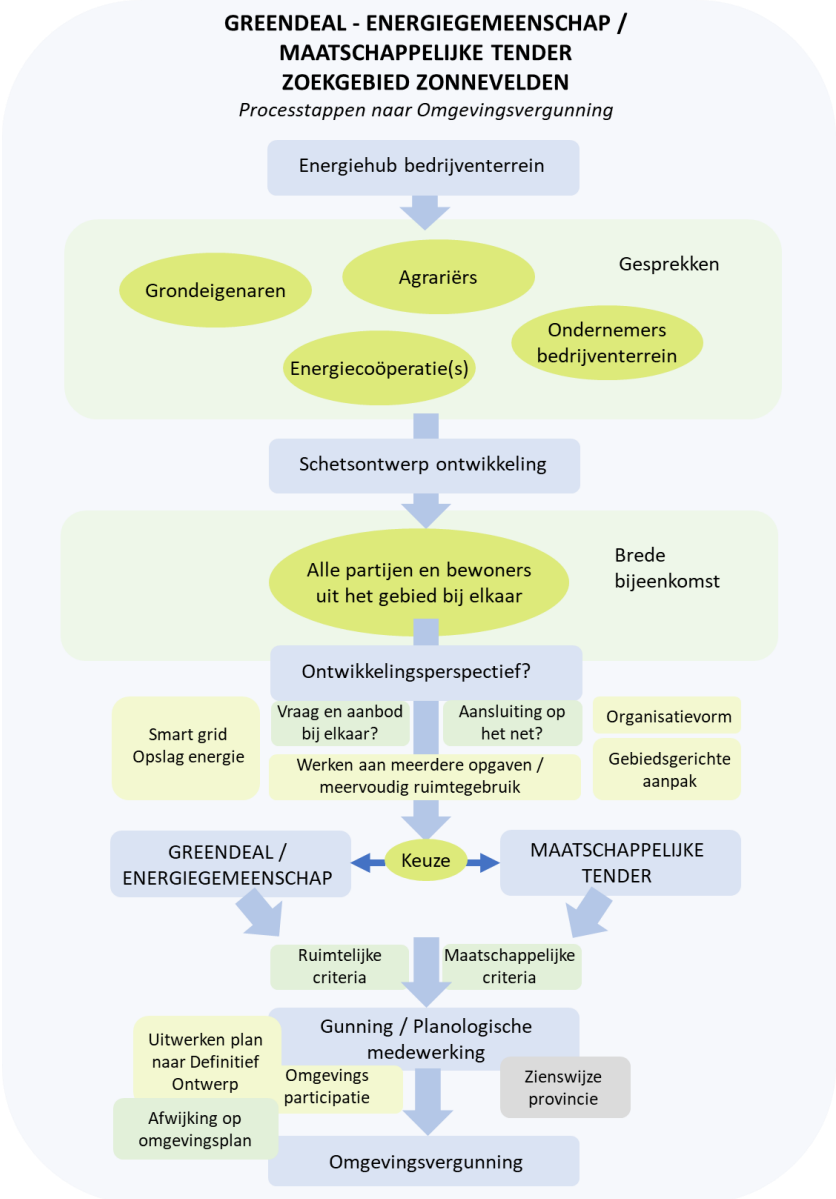
Bij het organiseren van een tender is de gemeente gehouden aan regels. Zo moet informatie over de tender aan iedereen kenbaar worden gemaakt en moet vrije toegang mogelijk zijn voor geïnteresseerde partijen. Alle partijen wordt de gelegenheid geboden om een inschrijving te doen die zo goed mogelijk scoort op de beoordelingscriteria in de tender. Gelet op de maatschappelijke doelen die gemeente nastreeft bij de uitvoering van de energietransitie vormt het voorstel voor financiële participatie een belangrijk deel in de beoordeling. Hoe concreter een voorstel voor lokaal (mede)eigendom is uitgewerkt, hoe meer punten kunnen worden verdiend bij de beoordeling van inschrijvingen op de tender.

5.9 Uitvoering

Hieronder zijn de verschillende stappen op een rij gezet die kunnen leiden tot de aanleg van één of meerdere grootschalige zonnevelden binnen de gemeente Nieuwkoop.

Stap 1: Het verkrijgen van planologische medewerking van de gemeente
Initiatiefnemer neemt kennis van voorliggend beleid en toetst zelf of het initiatief past binnen de voorwaarden in het beleidskader zonne-energie gemeente Nieuwkoop. Initiatiefnemer stelt een plan op, rekening houdend met de ontwerpprincipes in het beleidskader. In onderstaand figuur zijn de processtappen weergegeven voor het verkrijgen van planologische medewerking van de gemeente. Het eindstation is het verlenen van een omgevingsvergunning voor de aanleg van een zonneveld.

Figuur 15 Processtappen naar Omgevingsvergunning

Voorbereiding
Vanuit de haalbaarheidsonderzoeken naar energiegebiedssystemen op bedrijventerreinen (energiehubs) krijgt de gemeente een beeld wat er aan zonne-energie nodig is en hoe een zonnestroomsysteem ingericht kan worden (aantal hectares, opslag en levering). Vervolgens zal de gemeente met verschillende partijen gesprekken voeren die in het gebied actief zijn. Het doel van deze gesprekken is om (vanuit een energiehub) af te tasten of er bereidheid is samen te werken richting een gebiedsgerichte ontwikkeling, waar zonnevelden deel van uit maken. De gemeente organiseert een eerste bijeenkomst waar geïnteresseerde partijen (agrariers, grondeigenaren, mogelijke initiatiefnemers, ondernemers bedrijventerrein, energiecoöperatie) aftasten hoe ze tot een samenwerking en gezamenlijk ontwerp kunnen komen. Initiatiefnemers (geïnteresseerde partijen als geschetst of anderszins) worden in dat kader uitgenodigd zich bekend te maken aan de gemeente als geïnteresseerde. De gemeente kan dan zoveel mogelijk partijen met een belang bij elkaar brengen.

De gemeente laat vervolgens het initiatief aan die partijen die met elkaar willen samenwerken om tot een ontwikkelingsperspectief (gebiedsaanpak) te komen. Hierin wordt rekening gehouden met de uitgangspunten, voorwaarden en ontwerpprincipes voor het desbetreffende gebied. Dit ontwikkelingsperspectief kan vervolgens in een brede bijeenkomst met alle partijen uit het gebied besproken worden. De gemeente heeft tot doel dat deze dialoog leidt tot samenwerkingen waarin lokaal eigendom langs de contouren van dit beleidskader maximaal vorm krijgt.

Het ontwikkelingsperspectief biedt in ieder geval inzicht in:
- Productie en levering (naar nabije afnemers, op elektriciteitsnet)
- Bijdrage aan een efficiënter elektriciteitsnet of vermindering van netcongestie
- Bijdrage aan andere opgaven dan energietransitie (is er sprake van landbouwgrond in transitie?) en daarmee samenhangend of er sprake is van meervoudig ruimtegebruik en/of multifunctionaliteit
- De mogelijke inpassing van één of meerdere zonnevelden in het landschap, rekening houdend met de ruimtelijke voorwaarden en ontwerpprincipes
- De mogelijkheden voor financiële participatie en het betrekken van de omgeving bij de planvorming
- De organisatie van het Initiatief, waaronder het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom

De ontwikkeling van een zonneveld kan invloed hebben op initiatieven in aangrenzende gebieden. Indien er meerdere initiatieven voor kleinere zonnevelden in hetzelfde gebied zijn, geeft de gemeente de voorkeur aan bundeling van initiatieven in één project voor het hele gebied.

Wanneer er voldoende potentie is voor samenwerking en overeenstemming kan dit worden vastgelegd in een Green Deal. De Green Deal is een intentieovereenkomst met verschillende belanghebbenden binnen het desbetreffende zoekgebied. In de Green Deal kan worden vastgelegd dat er wordt gestreefd naar de vorming van een energiegemeenschap die in staat gesteld wordt het zonneveld te ontwikkelen en te exploiteren. Wanneer het gebiedsproces niet leidt tot een Green Deal

(of in onvoldoende mate en er nog planologische ruimte over is) kan overgestapt worden op een maatschappelijke tender. Beide instrumenten kunnen dus naast elkaar bestaan als er nog planologische ruimte voor zonnevelden over is die niet met de Greendeal is ingevuld.

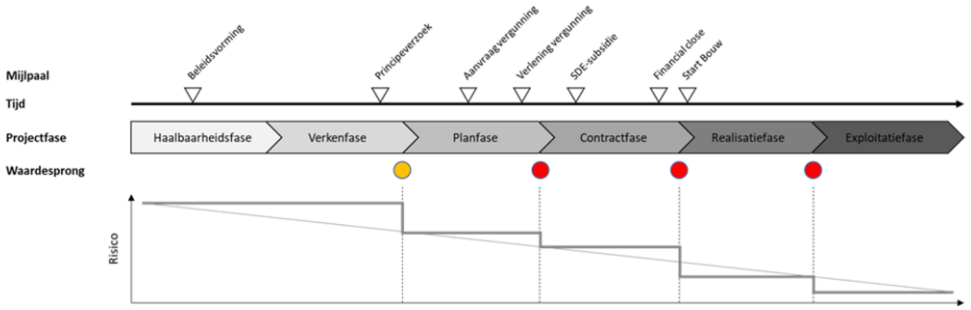
Principeverzoek of inschrijving tender
Vanuit de Greendeal/Energiegemeenschap kan een principeverzoek bij de gemeente ingediend worden. Hierbij dient de Initiatiefnemer een globaal plan met situatietekening in en legt zij uit hoe het vervolg eruit ziet.

Naast de ruimtelijke voorwaarden is er aandacht voor de maatschappelijk criteria. De Initiatiefnemer dient:

- Inzicht te geven welke inspanningen zijn of worden geleverd om met één of meer omgevingspartijen invulling te geven aan het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom. Initiatiefnemer beschrijft de afspraken die zijn of worden gemaakt over de samenwerking met een omgevingspartij. Als afspraken over lokaal eigendom niet mogelijk zijn gebleken wordt daarvoor een onderbouwing gegeven.
- Een participatieplan te overleggen, als onderdeel van een projectplan. In het plan staat beschreven op welke wijze omwonenden, betrokkenen en andere belanghebbenden in de planvormingsfase en het ontwerp van het zonneveld worden betrokken (paragraaf 5.7).

Als de gemeente een positieve houding aanneemt en aanknopingspunten ziet voor een verdere ontwikkeling, dan heeft het project een grotere kans van slagen. De initiatiefnemer zal dan eerder geneigd zijn om verder te investeren in het project. Onderstaand figuur geeft daar een beeld van.

Figuur 16 **Stappenplan richting ontwikkeling**

Bron: 'Methodeboek Lokaal eigendom en participatie RES Groningen'

Als de haalbaarheidsfase en verkenfase overgaat in de planfase is er nog steeds risico aanwezig, maar wel kleiner dan in de eerste twee fasen. Voor de initiatiefnemer is vervolgens de contractfase, samen met de vergunningverlening, van cruciaal belang voor het aanvragen van een SDE subsidie in de planning richting realisatie. De SDE subsidie kan op vaste momenten worden aangevraagd. Voor dat moment moet de initiatiefnemer het plan voldoende hebben uitgewerkt, een omgevingsvergunning hebben en een getekende (anterieure) overeenkomst.

Een principeverzoek kan achterwege blijven in het geval gemeente Nieuwkoop een maatschappelijke tender uitschrijft voor één of meerdere zoekgebieden. Bij gunning is er automatisch sprake van planologische medewerking.

Stap 2: Het aanvragen van een omgevingsvergunning
Met de omgevingsvergunningaanvraag start de voorgeschreven procedure onder de Omgevingswet.

Met de aanvraag dient Initiatiefnemer het volgende aan te leveren:
- Kaartje met ligging en begrenzing van het projectgebied.
- Gemaatvoerde tekeningen van het zonneveld (op schaal).
- Technische gegevens:
  - beoogde opwek
  - verdeling levering aan nabije afnemers en aan netbeheerder;
  - omvang van het zonneveld;
  - oriëntatie en hoogte tafels/ ruimte tussen de tafels;
  - onderbouwing: hoe wordt voldaan aan de voorwaarden ten aanzien van trede 4 van de zonneladder (paragraaf 5.4);
  - hoe omgegaan is met de ontwerpprincipes, zoals genoemd in paragrafen 5.5 en 5.6.
- Toestemming van de grondeigenaar. Aannemelijk gemaakt moet worden dat de aanvrager de activiteit (aanleg zonnestroominstallatie/ zonneveld) kan verwezenlijken.

Stap 3: Het verlenen van de vergunning en realisatie
In bijlage I is een beslisboom opgenomen voor het beoordelen van vergunningaanvragen voor het opwekken van zonne-energie binnen de gemeente Nieuwkoop.

Vergunningverlening
Naast het ruimtelijk mogelijk maken van een zonneveld vanuit het omgevingsplan is de inrichting zelf (de zonnestroominstallatie) onderdeel van de omgevingsvergunning. Een zonneveld wordt beschouwd als een “Bouwwerk geen gebouw zijnde”. De bijbehorende voorschriften uit het Besluit bouwwerken leefomgeving zijn van toepassing op de inrichting (zonnestroominstallatie).

De omgevingsvergunning kan tijdelijk (bepaalde tijd) of voor onbepaalde tijd worden afgegeven, afhankelijk van wat er door de aanvrager wordt aangevraagd. Dat kan per situatie verschillen. In het geval de grondeigenaar voor een bepaalde tijd een recht van opstal vestigt op zijn grond voor het plaatsen van een zonneveld, ligt het voor de hand dat de vergunning voor die tijdsduur wordt aangevraagd en verleend. In dat geval zal er een verplichting in de vergunning worden opgenomen dat bij beëindiging van de exploitatie van een zonnestroominstallatie de zonnepanelen en bijbehorende voorzieningen dienen te worden verwijderd, hergebruikt of afgevoerd naar een erkende verwerker.

Als de omgevingsvergunning is verlopen, is voor het betreffende gebied alleen die functie toegestaan zoals het in het omgevingsplan staat beschreven. In het geval dat de bestemming ‘agrarisch’ is en een zonneveld wordt toegelaten, dan blijft de oorspronkelijke bestemming tijdens en na beëindiging van de exploitatie van het zonneveld van kracht. Als het omgevingsplan in die tussentijd is aangepast naar de

functie ‘energielevering of zonneveld’ dan blijft die nieuwe functie ook na beëindiging van de exploitatie van kracht.

Nadat de omgevingsvergunning voor de zonnestroominstallatie is verleend en onherroepelijk is, en aan alle voorschriften in de vergunning is voldaan, kan het zonneveld – volgens de regels van de gemeente - worden aangelegd. De aanvrager dient zelf na te gaan of er nog aanvullende vergunningen vanuit andere overheden (provincie, waterschap) nodig zijn. Het zonneveld wordt overeenkomstig de afspraken aangelegd, onderhouden en beheerd.

Overeenkomsten
Onderdeel van de vergunningverlening is de bereidheid van de aanvrager om het risico op nadeelcompensatie (voorheen planschade) van de gemeente over te nemen. Hierover dient de aanvrager een schadevergoedingsovereenkomst met de gemeente af te sluiten. De gemeente stuurt het betreffende formulier op naar de aanvrager met de vraag deze te ondertekenen en retour te sturen.

5.9.1 *Bezwaar en beroep*

Tegen het vaststellen van het beleidskader is geen bezwaar en beroep mogelijk. Nadat het beleidskader is vastgesteld, worden aanvragen voor vergunningen getoetst aan wet- en regelgeving en aan de voorwaarden uit dit beleidskader. De planologische procedures (zoals het afwijken op het Omgevingsplan) en vergunningverlening staan open voor bezwaar en beroep. Nadat de omgevingsvergunning is verleend is de gemeente bevoegd gezag en kan ze handhavend optreden als niet aan de regels uit de vergunning wordt voldaan.

Als aanvullende vergunningen vanuit andere overheden nodig zijn, ligt de handhavingstaak daar. Milieuhandhaving wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst West-Holland. Dit betreft onder andere handhaving op het verplichte nazorgplan in het geval er een zonneveld op de voormalige stortplaats bij Woerdense Verlaat wordt aangelegd (zoekgebied 6).

Bijlage A Begrippenlijst

Bijlage B Vigerend beleid

B.1 **Rijksbeleid**

B.2 **Provinciaal beleid**

B.3 **Gemeentelijk beleid**

Bijlage C Ruimtelijke ontwikkelingen

C.1 **Nationaal programma landelijk gebied**

C.2 **Landbouw en glastuinbouw**

C.3 **Natuurontwikkeling**

C.4 **Klimaatadaptie en bodemdaling**

C.5 **Energietransitie**

Bijlage D Zoekgebieden na 2030

Bijlage E Rapport landschappelijke inpassing zonnevelden

Bijlage F Rapport Routes naar Lokaal eigendom

Bijlage G Inwonersparticipatie

G.1 **Samenvatting zonneveldenbijeenkomsten Nieuwkoop**

G.2 **Samenvatting zonneveldenbijeenkomst Langeraar**

G.3 **Samenvatting zonneveldenbijeenkomsten Vrouwenakker**

G.4 **Samenvatting zonneveldenbijeenkomst Woerdense Verlaat**

G.5 **Samenvatting peiling jongeren**

G.6 **Blanco formulier invullen ruimtelijke criteria**

G.7 **Vraag en Antwoord beleidskader zonnevelden**

G.8 **Advies sectortafels RESDO aan B&W inzake RES 2.0**

G.9 **Reactienota beleidskader**

Bijlage H Selectieleidraad maatschappelijke tender

Bijlage I Beslisboom vergunningaanvraag opwek zonne-energie

Bijlage J Bestuursakkoord Bestuurlijke verankering van voorkeursvolgorde zon

Bosch & van Rijn
experts in duurzame energie

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
www.boschenvanrijn.nl